

Ылъэгъугъэм ыгъэрэзагъ

тынэу щыт. Илъэс 18-рэ мы-
лэрысэ чыгхэм гъэбжъу къа-
тышт, нэужым нэмык чыг-
хэмкӀ зэблэхунхэ фӀае. Халъ-
хъэгъэ ахъщэм илъэси 4-м къы-
клоцӀ зыкыгъэшъыпкъэжъышт.
Чыгур зэрэдэгъум пае гъэбжъу
къытынэу ригъэжъэгъах.

Аужырэ шапхъэхэм адиштэ-
рэ оборудованием Ӏоф зэри-
шлэрэр ТхьакӀуцынэ Аслъан зэ-
ригъэлъэгъугъ. Джаш фэдэу мы-
лэрысэр зыщӀагыгъырэ гъэу-
чыӀалъэу тонн мини 5 зы-
чӀэфэнэу ашыгъэмрэ шпалернэ
цехымрэ ащыӀагъ. Ахэм яӀофш-
лэн зэрэзэхашэрэр нэрылэгъу
фэхъугъ. Германием къы-
рачыгъэ оборудованиер ахэм
ачӀэт, къэуцу ямыӀэу яӀофшлэн
агъэцӀкӀэ. Мыщ щылажъэхэрэм
ялэжъапкӀэ зыфӀэдызым АР-м
и Лышъхъэ кӀэупчӀагъэти хъыз-
мэтшӀапӀэм ипашэ къызэрилуа-
гъэмкӀэ, непэрэ уахътэм зӀкӀэм-
кӀи мыщ нэбгыри 170-рэ фӀэдиз
щӀалажъэ, гъэрэкӀо мылэрысэр
аугъоижъы зэхъум, мыхэм анэ-
мыкӀэу джыри нэбгыри 100 фӀэ-
диз агъэлэжъагъ. Ахэм зы ма-
фӀкӀэ сомэ 500 къалэжъы-
щтыгъэ. Ежъ хъызмэтшӀапӀэм

щылажъэхэрэм гурытымкӀэ со-
мэ мин 26-рэ фӀэдиз араты.
ГъэрэкӀо бюджетым сомэ мил-
лиони 5-м ехъу рагъэхагъ.

— Мэкъу-мэщым иструктурэ
зэблэхъугъэныр, нахъ фӀэдэ-
къӀауапӀэу щыт хэтэрыкӀ ыкӀи
пхъэшъхъэ-мышъхъэ зӀфӀэ-
шъхъафхэм ялэжъын респу-
бликэм зыкыщегъӀэтыжыгъэ-
ным мэхъанэшхо иӀ, — къы-
хигъэщыгъ ТхьакӀуцынэ Ас-
лъан. — Мыщ фӀэдэ проектър
щыӀэныгъэм пхырызыщыгъэ-
хэм лъэшэу тафӀэраз. Амалэу
ялэхэр агъэфедэхъэ, хэхъоны-
гъэхэр ашыхъэ ахэм Ӏоф ашӀэ.
Цыфхэм ӀофшӀлӀэ чыплӀэхэр
арагъэгъоты ядэгъугъӀкӀэ фӀэдэ
къэмыхъугъэ продукциер къа-
гъӀкӀы, республикэм иэкономи-
кӀэ хэхъоныгъэхэр рагъэшлы.

ХъушъхъафыкӀыгъэ програм-
мэм къыдхэлъытагъэу чыг-
хатэхэм япчъагъэ джыри хагъэ-
хъон зэрямурадър АР-м мэкъу-
мэщымкӀэ иминистрэу Юрий
Петровым кӀэухым къыщылуагъ.
ФӀэдэ къэзытыщт Ӏофым зыфӀэ-
зыгъэзагъэхэм нахъ процент
макӀэ зытелъ кредитхэр, фе-
деральнэ ыкӀи республикӀэ бюд-
жетхэм къарыкӀэу субсидиехэр
къаратых.

ПИАТЫКЪО Анет.

СурӀтхэр А. Гусевым ты-
рихыгъэх.

**ПшъэдэкӀыжъэу
ыхъырэмкӀэ гъунэ-
пкъэ гъэнэфагъэ зи-
Ӏэ обществэу «Ды-
шъэ чыгхат» зы-
филоу Джэдждэ рай-
оным итым тыгъуа-
сэ Адыгэ Республи-
кэм и Лышъхъэу
ТхьакӀуцынэ Аслъан
щыӀагъ. АР-м мэкъу-
мэщымкӀэ иминист-
рэу Юрий Петровыр,
муниципальнэ гъэ-
псыкӀэ зӀлэ «Джэ-
джэ районым» иад-
министрации ипа-
щэу Виктор Пуклич,
Сергиевскэ къоджэ
псэупӀэм ипащэу
Виктор Шульцевыр
ащ игъусагъэх.**

Чыгхэм ягъӀтысын зыфе-
жъэхэм, Адыгеим и Лышъхъэ
мыщ къӀогагъ, апэрэ чыгыр
щигъӀтысыгъагъ. ЯӀофшлэн непэ
зэрэзэхашэрэр, гъэхъагъэу ялэ-
хэр джы зэригъэлъэгъугъэх.

Гектари 132-рэ хъурэ чыплӀэм
мылэрысэ лъапкъ зӀфӀэшъхъа-
фитф къыщагъӀкӀыгъ. АгъӀты-
сыгъэ чыгъ цыкӀлӀхэр зӀкӀэ
Италием къырачыгъэх. Ащ
чыгхэм якъэгъӀкӀынкӀэ шагъэ-
федэрэ шыкӀлӀэр ары мыщӀи зэ-
рачыдӀалажъэхэрэри. ГъоткӀо
тын шыкӀлӀэм тетэу чыгъ лъа-
псэхэм псы аӀагъахъо. Ащ
нэмыкӀэу ошъум ыкӀи ошхы-
шом ащыухъумэгъэнхэм фӀэш
ищыкӀэгъэ Ӏэмэ-псымэхэр агъэ-
федэх.

«Дышъэ чыгхатэм» икӀэгъэ-
кӀын фежъэным ыпӀкӀэ хъыз-
мэтшӀапӀэм чыфӀэу банкым со-
мэ миллион 200 къыӀихи, ыгъэ-
федагъ. Ащ къыкӀлӀкӀоштым фӀэ-
зыщӀэштхэ апэрэ лъэбӀэкъури
гъэрэкӀо адзыгъах — чыгхэм
ащыщхэм мылэрысэхэр къапы-
кӀагъэх. ХъызмэтшӀапӀэм къы-
дэгъӀкӀынымкӀэ пащэу ЛӀупӀкӀэ

Адам АР-м и Лышъхъэ зэ-
рэщиэгъэгозагъэмкӀэ, гъэрэкӀо
зы гектарым тонни 7 къытыгъ.
Аугъоижъыгъэр Адыгэ Респу-
бликэм имызакъоу, Москва,
Санкт-Петербург, Краснодар
ыкӀи нэмыкӀ чыплӀэхэм аща-
цагъ. Джы зэрэгъгъэхэрэмкӀэ,
мылэрысэу чыгхэм къапы-
кӀэщтыр бӀкӀэ нахъыбӀшт, зы
гектарым тонн 50 фӀэдиз къы-

ЗэхъокӀыныгъэхэр ащӀэкӀох

Гъэсэнэгъэм исистемэ щыкӀорэ зэ-
хъокӀыныгъэхэм (оптимизацием) къызэ-
рэдалытӀэу, пчыхъэ еджаплӀэхэм япчъа-
гъэ нахъ макӀэ шыгъэным АР-м гъэ-
сэнэгъэмрэ шӀэныгъэмрӀкӀэ и Мини-
стерствэ мы мафӀэхэм Ӏоф дешӀэ.

МэлылфӀэгъум и 1-м къыщегъэжъа-
гъэу пчыхъэ еджаплӀэхэм япчъагъэ нахъ
макӀэ ашынэу унашъо щыӀагъ. А Ӏофым
рыкӀорэм тыкӀлӀупчӀагъэти, министерст-
вэм иотдел ипашэу Оздэмыр Свет-
ланэ мы мафӀэхэм пчыхъэ еджаплӀэхэу
шуагъэ къэзымытыхэрэм язӀфӀэшлыжъын
е яӀофшлэн нэмыкӀэу зэхӀэцӀгъэным

зэрӀэдӀалажъэхэрэм тыщиэгъэгозагъ.

— Мы мӀфӀэ закъохэр арӀп, илъэсыр
къызиыхъагъэм къыщегъэжъагъэу а Ӏофым
тыпылӀ. Пчыхъэ еджаплӀэхэм ачӀэсы-
гъэхэр очнэ-заочнэ еджаплӀэхэм аще-
джӀэнхэу тэгъӀпсы. Ащ фӀэдэу Мыекъуа-
пӀэ иурамэу Жуковскэм ыцӀэ зыхъы-
рэм тетыгъэ пчыхъэ еджаплӀэм чӀэсы-
гъэхэр гурыт еджаплӀэу N 6-м джы
щеджӀэштых.

— Ныбжъ зӀлэхэр зыщеджӀэштхэмкӀэ
тызеупчӀым къызэрилуагъэмкӀэ, ахэр
пчыхъэ еджаплӀэм кӀоштыгъэхэн фаеп,
ащ фӀэдэу къачӀӀкӀыгъэр макӀэ, еджа-

плӀэхэм яӀофшлэн нэмыкӀэу зэхӀэцӀнэу
зэхъум, ахэр ежъ-ежырэу пызыгъэх.

— Республикэм зӀкӀэмкӀи пчыхъэ
еджӀепӀи 7 ит, — къӀуатэ Оздэмыр
Светланэ. — Ахэм ащыщэу зэхъокӀы-
ныгъэ фӀэмыхъоу къӀэнэщтыр тӀу ныӀӀп.
Ахэр ЛъэустанхъӀлэ хъапсым дӀэт
еджаплӀэмрэ Инэм дӀэт колонием хътым-
рэ арых. АдрӀэхэм зӀкӀэми зэхъокӀыны-
гъэхэр ащыкӀоштых.

Пчыхъэ еджаплӀэхэр Совет хабзэм
игъом зэхӀэцӀхэ зэхъум ахэр ныбжъы-
кӀэхэм зӀрящыкӀлӀгъагъэм джы фӀэдэ-
жъӀп. КъаӀуапӀэрэр макӀэ, еджаплӀэм

иматериальнэ зытет зэрӀтхъамыкӀэм
къыхӀкӀэу егъӀджэн Ӏофыр непэрэ ма-
фӀэм диштӀэу ащызэхӀэпӀӀэн плӀӀэкӀырӀп.
Ары ахэм язӀфӀэшлыжъыны зӀпхыгъэр.

Специалистхэм зӀралытӀэрэмкӀэ, пчы-
хъэ еджаплӀэхэм ачӀэсыгъэхэр мӀфӀэ
еджаплӀэхэм ащеджӀэхэ зыхъукӀэ, гъэсэ-
ныгъэу ахэм агъотырэм нахъ улъы-
плӀӀэн плӀӀэкӀышт.

Министерствэм иӀофшӀлэ къызӀрэхи-
гъӀыгъэмкӀэ, пчыхъэ еджаплӀэм чӀэсы-
гъэу зы нэбгыри урамым къытенэ-
щтӀп, гъэсэнэгъэ ззыгъэгъотын фаеу
зыныбжъкӀэ зытефӀэрэр зӀкӀэ мӀфӀэ
еджаплӀэхэм ащызэхӀэцӀшт очнэ-заоч-
нэ еджаплӀэхэм гъэсэнэгъэр ащылӀагъэ-
кӀотӀэшт.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Сабыибэ зыплухэрэр хэлажъэх

Урысые зэнэкъокъоу «Родительский рекорд» зыфилорэр тыхэгъу зыщызэхашэрэр мыгъэ илӕсипл мэхъу. Сабыибэ зиунагъо щызыплухэрэр ары ащ хэлэжъэн фитхэр. Апэрэу зэнэкъокъур Белгород хэкум щыреклокыгагъ. Ар зыгу къэкыгъэр ыкӕи изэхэщэн кӕщакӕ фэхъугъэр Белгород хэкумкӕ Къэралыгъо Думэм идепутатэу Андрей Скоч ары. Сабыибэ зилӕ ны-тыхэр шлушӕ лӕпылӕгъу кӕгъагушӕнхъу А. Скоч фондэу «Поколение» зыфаусыгъэр зэхыщэгъ.

Ятӕнэрэ илӕсым кыщегъэжъагъоу гупчэ гъэзетэу «Комсомольская правда» зыфилорэр ащ гъусэ фэхъугъ, лӕфыми зырагъэушӕомбгъугъ. Зэнэкъокъум хэлажъэхӕи теклоньгъэр кыщыдзыхыгъэхэм ахэфагъэх Ростов, Ставрополь, Москва ащыцц унэгъо лужъухэр. Ахъщэ шлухъафтыныр зэратыцт унагъохэр кыхахыхэ зыхъукӕ унагъом сабий пчъагъэу щаплурэр зыфедизым кыщырагъажъэ.

Тэ тиреспубликэ цыкӕлуи унэ-

гъуабэ ис ежъ яехэм анэмыкӕу хабзэм кылахыгъэ клэлэцӕикӕ ибэхэр аплухъу. Шэуджэн районыр пштэмэ, къуаджэу Хъакурынэхъаблэ дэт еджепӕ-интернатэу сабий ибэхэр зыщалыгъхэм унагъохэм аламыхыгъэу кычӕнэжыгъэр макӕ. Адыгэ унагъохэм ащалыгъ клэлэцӕикӕлухэр зыплурэ цыфхэм апэблагъэ хъугъэх. Афапэх, агъашхэх, рагъаджэх, унэгъо лӕфхэр зэрэбгъэцӕклэцтхэ шыкӕлэхэр арагъашӕх. Ары

уезгъэгупшысэрэр Урысые зэнэкъокъоу «Родительский рекорд» зыфилорэм хэлэжъэрэ унагъохэр Адыгеим кыкӕлхъу, ахэми шлухъафтынхэр кӕалэжынхъу.

Икыгъэ илӕсым зэхашгъэ-гъэ зэнэкъокъум изэфэхысыжъхэр гъэтхӕпэм ашыгъэх. Унэгъуиплӕмэ шлухъафтынхэр афагъэшьошагъэх, ахэм ясчэтхэм сомэ миллионитлурэ ныкӕорэ зырыз афырагъэхъагъ.

«Родительский рекорд-2014» зыфилорэм ифонд мыгъи сомэ миллион 10 илӕ. Джыри ар унэгъо лужъухъу сабыибэ зыщаплухэрэм атырагощэцт. Зы лӕхъыр, хабзэ зэрэхъугъэу, Белгородскэ хэкум щыпсэурэ унэгъо лужъухэм ащыцц кыхахырэм раты, щыр — Урысыем ичӕплэ зэфэшьафхэм кӕарыкӕлхэрэм кӕахахы.

Унагъом кыхъухъагъэхэми, хабзэм кылахыгъэу аплухэми, сабыибэ ялӕу, ахэм ягъэсэн зерифэшьуашэу лӕф дзыхлэхъу, щылӕныгъэм чыплӕ гъэнэфагъэ щаубытэу ашъхъэ алыгъыжышъу охъуфӕкӕ зыналэ атэзгъэтырэ ны-тыхэр ары зэнэкъокъум кыщыхагъэщыхэрэр.

Ным е тым яза-кӕоу сабийхэр аплухэми, зэнэкъокъум хэлэжъэхӕи фиты. Пӕшлорыгъэшьэу унэгъо лужъухъу

жъум икӕэбар зэралӕнэу писъмэ афябгъэхъын фӕе. Ащ сабийхэм аныбжъэ зыфӕдизыр, лӕф зышӕхэрэр ахэтхэмэ, гъэхъагъэу ялӕхэр итхэгъэнхъу щыт. Унагъом исхэр зӕкӕ зэхэтэу сурӕт атыхыгъэу писъмэм ибгъэгъусэцт. Писъмэр гъэзетэу «Комсомольская правда» зыфилорэр ары зыдӕбгъэхъыщтыр.

Шлухъафтын шъхӕлӕхэм ахэмыфагъэхъу зиунагъо сабийхыкӕи нахъыбэ исхэм автомобилхэр, нэмыкӕ нӕпӕплъ шлухъафтынхэр аратых. Фондыр гъэбаигъэным кыххэлажъэх кӕэралыгъом щыцӕрыло цыфхэр, бизнесменхэр, банкирхэр, ахэм ащыщых В. Алекперовыр, В. Потаниныр, А. Усмановыр, М. Прохоровыр, Д. Рыболовцевыр, нэмыкӕхэри.

Шлушӕ лӕпылӕгъур кызытефэу тиреспубликэ ис унагъохэр зэнэкъокъум хэлажъэхэмэ, сабий ибэхэри ежъ яехэри гукӕгъушхо ахӕлӕу зэралухэрэр кызызрэхӕгъэщыцтхэм тидыхъэ тель.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

ТЕУЦОЖЪ РАЙОНЫМ КЪЫРАТХЫКЫХЭРЭР

Натрыфым ихӕлхъан агъӕпсынкӕ

Теуцожъ районымкӕ кӕутырэу Шевченкэм щызэхэщӕгъэ фирмэу «Киево-Жураки» зыфилорэр анахъ чыгубэ зыгъэлэжъэрэ хъызмӕтшӕлӕлӕхэм ащыцц — гектар минитфыр 500-м шлокы. Илӕс кӕс лажыгъэ дӕгуи кӕахыжы.

Ащ ишыхъат гъэрӕкӕ лажыгъэ гектар 2800-у лухыжыгъэм гектар пӕпчӕ центнер 41,2-рӕ кызырӕрагъэтыгъэр. Натрыф гектар 1222-у ашӕлӕгъӕм гектар тельтытэу утыжыгъэу центнер 71,3-рӕ кырахижыгъэ. Тыгъӕгъазэу гектар 953-рӕ лухыжыгъагъ. Гектар тельтытэу центнер 22-рӕ кӕахыжыгъэ.

— Ахэр лӕфшӕлӕгъэ шлагъох, — ело фирмэм иагроном шъхӕлӕу Пщыдатӕкӕо Альберт. — Мыгъи ахэм кӕащытымыгъӕклӕнэу, гъунӕпкӕклӕхэр тштӕнхъу тигухӕлхэм кӕыдалыт. Ащ фӕшӕ гъэтхэ губгъо лӕфшӕлӕнхэм лъӕныкӕо зэфэшьафхэмкӕ (техникэмкӕи, чылапхӕхэмкӕи, чыгъӕшӕлхэмкӕи, гъӕстыныпхӕхэмкӕи, нэмыкӕхэмкӕи) дӕгъоу зафӕдгъэхъазырыгъ. Апӕу тызфӕжъагъэр кӕымӕфэ ужым

нӕгъыфӕу кыхӕкыжыгъэ бжыхъасэхэм «ялӕзӕгъӕныр» ары. Мӕзаем аммиачнӕ селитрӕу килограмми 150-рӕ зырыз гектар пӕпчӕ лӕкӕлӕдгъэхъагъ. Нӕужым ятӕнэрэу тибжыхъӕс гектар 2240-мӕ чыгъӕшӕлхэр ахӕтлхъагъэх. Мы мафӕхэм цӕнаут зыхӕлӕ уцхэмкӕ бжыхъасэхэм тадӕлажъэ, уцыжъхэр ахӕтӕгъӕклодыкы.

Агроном шъхӕлӕм кызырӕтилуагъэмкӕ, зӕкӕ гъэтхэ губгъо лӕфшӕлӕнхэр зӕкӕлӕныкӕклӕ гъэнэфагъэ ялӕу агъӕцӕклӕх. Кызырӕдалытӕрӕмкӕ, гъӕтхӕс лажыгъӕхэр гектар 2770-мӕ ащагъӕбгъоштых, натрыф гектар 1662-рӕ, тыгъӕгъазэр — 1108-рӕ мэхъух.

Апӕу зыфӕжъагъӕхэр дышъашӕо зытеорӕ лажыгъӕ батырым ипхыын ары. Мы лӕфшӕлӕным фагъэзагъэх анахъ опытышхо зилӕ механизаторхъу Уджыхъу Аслъан, Тхъаркӕохъо Николай, Александр Гармашовыр. Ахэр зипӕщӕхэ еутӕкло агрегатиймӕ кӕуцу ямылӕу мӕфӕ реным лӕф арагъашӕ, нитроаммофос килограмм 50 гектар пӕпчӕ дыхӕлхъӕзӕ натрыф чылапхӕр чыгум рагъӕкӕ. Лӕфшӕлӕным зӕрегугъухэрэм ишы-

хъат мӕлылфӕгъум и 15-м ехъулӕу нӕбгырищмӕ натрыф гектар 200 фӕдиз зӕрӕхӕлхъӕгъахэр. А пчъагъэм мафӕ кӕс гектаришъэм ехъу кыххъо.

— Тимеханизаторхэр зыпылхэр ыкӕи лажыгъӕ батырым ихӕлхъан зыкӕлӕгъӕпсынкӕлӕрэр жъоныгъокӕ мӕфӕкӕым ехъулӕу тыгъӕгъазэм ипхыын аухы ашӕлоигъош ары, — ело Пщыдатӕкӕо Альберт. — Тыфай гъатхӕмрӕ лӕфшӕлӕнымрӕ ямӕфӕкӕ «чыфӕ» ттемылӕу, гумӕкӕ тимылӕу дгъӕмӕфӕкӕынӕу, зыдгъӕпсӕфынӕу.

Еутӕкло агрегатхэм апӕ итхъу чыгур кӕзгъӕхъазырхӕрӕми мы уахътэм ехъулӕу чыгу гектар 1200-рӕ кӕагъушъӕбыгъах. Зыцӕ кыралуагъэхэм ащыщых механизаторхъу Юрий Шевченкэр, Павел Гусаковыр, Юрий Серигенкэр, нэмыкӕхэри.

Механизаторхъу губгъо лӕфшӕлӕнхэм язӕшӕлохын зыгъӕпсынкӕлӕхэрэм хъызмӕтшӕлӕлӕхэм ипӕщӕхэр ренӕу ахӕтых, афегумӕкы, яфӕло-фашӕлхэр афагъӕцӕклӕх. Пщыдатӕкӕо Альберт кызырӕтилуагъэмкӕ, механизаторхэм игъом щӕджӕгъуаши пчыхъшъхъаши арагъашӕ.

мыку Салбий. — Ахэр район администрациемрӕ Пӕнэжыкӕо чыплӕ коимрӕ ялӕфӕшӕлх. Зӕкӕми ишыкӕлӕгъэ лӕмӕ-псымӕхэр алыгъӕу кӕкӕлолагъэх, дӕгъоу лӕф ашӕлӕ. Лӕфшӕлӕнхэр гъунӕм фӕкӕлуагъэх.

Нӕужым район администрацием гъӕсӕныгъэмкӕи Гъӕлорышӕлӕлӕ ипӕщӕу Ерӕджыбӕкӕо Адам кызырӕтилуагъэмкӕ, районым иеджӕплӕ 12-мӕ, клӕлӕцӕикӕ лыгъыплӕхэм а мафӕм чыгы 130-рӕ фӕдиз ащагъӕтысыгъ.

НӔХӔЕ Рӕмзӕн.

ГЪЭЗЕТЕДЖЭМ ИЕПЛЫКӕ

Хӕти фӕлӕкыщтыр ышӕагъ

Бӕмышӕу «Адыгэ макъэм» иредакция кылу-кӕлӕгъ Гъӕбжъагъӕ щыпсӕурӕ Стӕлшъу Майор итхыгъэу «Гъугъӕплӕ пкӕнчъ» ылуи шъхъэ кызыфишыгъэр. Авторым зырилӕытӕрӕмкӕ, «Шъагъэ щыкло-гъэ Олимпиадӕ джӕгунхэр дунаим адыгӕхэм чыплӕу щаубытыр ащ кӕкӕло-лӕщтхэм ягъӕшӕлӕгъӕным-кӕ амалышӕу щытыгъ», ау ар икӕоу кызыфӕтымыгъӕфӕдагъӕу ары. Иупчӕлхэми джӕуап къаттыжыныу кытцӕгугъы.

Шъыпкӕр пӕощтмӕ, дунӕ мӕхъанӕ зилӕ лӕфтхъӕбзӕшхом тӕ тызӕрӕфӕгъӕм лыкӕлахъу тильӕпкӕ кыщымылӕгъӕогъӕ дӕдӕнкӕи хъун, ау адыгӕм икультура, ащ итарихъ, Олимпиадӕ джӕгунхэр зыщыклогъӕхэ чыплӕм щыпсӕуштыгъӕ лӕпкыыр зыфӕдӕр ащ кӕкӕлолӕгъӕ цыфхэм арамыгъӕшӕлагъӕу, афамылотӕгъӕу, а лӕфтхъӕбзэм амалӕу кытыгъӕр кызыфӕтымыгъӕфӕдагъӕу пӕныр тӕрӕзӕп. Олимпиадӕм, шъузырӕщыгъуагъӕу, Урысые Федерацием ишӕолыырхэм якӕгъӕлӕгъӕон чыплӕ гъэнэфагъэ щыубытыгъ. Тӕ тиреспубликӕ илӕкӕло нӕбгыри 160-рӕ ащ щылагъ. Олимпиадӕм кӕкӕлолагъӕхэм ахэм кӕафӕлӕуатӕщтыгъ, урысыбзӕ кӕодыеп зӕдзӕкӕкӕлуи ягъусӕу, инджылызыбзӕкӕи адыгӕ лӕпкыыр мы чыгум зӕрысыгъэр, ащ гъогуо кыкӕлугъэр, Олимпиадӕм истадион шъхӕлӕ «Фыщт» фаусыныр кызыхӕкыгъэр, нэмыкӕлӕбери. Адыгӕ кӕуаем, лӕпкӕ искусствӕм ипкыыгъохэм, ахэм апылӕ кӕбархэм, тарихъым а кӕгъӕлӕгъӕонхэм чыплӕшхо ащаубытыгъ. Адыгӕ Республикӕм иансамблӕ цӕрылохъу «Налмӕсым», «Ислӕамыем», «Ошъутенэм»,

«Нартым», зӕлӕшӕрӕ орӕдылохэм лӕпкӕ искусствӕм ибанынгъӕ а лӕфтхъӕбзэм кыщыгъӕлӕгъуагъ, республикӕ пащӕхэми, культурӕм илофышӕхэми макӕлӕп ашӕлагъэр. Зы мафӕм кӕкӕлолӕ нӕбгырӕ минитлу, ащ ехъоу Адыгеим икӕгъӕлӕгъӕонхэм яплӕыщтыгъэх. Арышъ, ащ фӕдӕ лӕфшӕлагъӕми уасӕ фӕшыгъӕн фӕе, хӕти ащкӕ зышъхъасыжыгъӕп.

Адыгеим икыгъӕ журналист Олимпиадӕм щымылагъӕуи щытӕп. «Адыгэ макъэм» исобкорӕу Ныбӕ Анзор а лӕфтхъӕбзэм хӕлӕжъагъ, «хӕо-хапкӕлу» щымытӕу, тхыгъӕхэр кӕаригъӕхыгъӕх, кӕидгъӕхъагъӕх тигъӕзет. Ащ имызагъоу, Емтӕлӕгъ Нурбий телефонкӕ бӕрӕ гушчылӕгу афӕхъуштыгъ республикӕм илӕкӕлоу Шъагъэ а мафӕхэм щылагъӕхэм. «Советская Адыгея», «Майкопские новости» зыфилорӕ гъӕзетхэм якорреспондентхэри ащ щылагъӕх, ятхыгъӕхэри кыхауыжыгъӕх. Тӕрӕз, нахъ журналистыбӕ щылагъӕмӕ, нахъ тхыгъагъ, кӕгъӕлӕгъӕоньгъагъ тыхъарзынӕщ кыххӕнӕжыын ылӕкыштыгъагъӕу, ау хӕти ышӕлагъӕри бгъӕклоды хъуштып.

Етӕни кыххӕдгъӕщы тшӕлоигъу гупчӕ гъӕзетхэм, анахъу «Российская газета» зыфилорӕм, адыгӕ лӕпкыым ичыгужъӕу Олимпиадӕр зыщыклорӕм итарихъ, икультура афӕгъӕхыгъӕу нӕкӕлугъо псаухэр кызырӕи-хъагъӕхэр, тикъӕшӕокӕло ансамблӕхэм, тишӕн-хабзӕхэм щытхъу пылӕу кызырӕтегушчылагъӕхэр.

Нӕбгырӕ шъӕ пчъагъӕ хъурӕ журналистӕу лӕкыб кӕэралыгъуабзэм кӕарыкыгъӕхэм тидыгъӕ культура нӕлуасӕ зыфа-шыгъ ыкӕи ятелеканалхэмкӕ кӕагъӕлӕгъӕожыгъӕх, ягъӕзетхэм кӕащыхауыжыгъӕх, Интернет-сайтхэм кӕарагъӕхъагъӕх, арышъ, адыгӕмӕ Олимпиадӕ джӕгунхэр дӕгъоу кызыфагъӕфӕдагъ дунаим ашӕлӕнхэмкӕ, ацӕлӕ царалоньмкӕ.

ПАРЛАМЕНТ КЪЭБАРХЭР

Мэлылфэгъу
2014-рэ илъэс
№ 1

Бгъуитлү зэдэлэжьэныгъэм шлуагъэ къеты

Илъэс къэс Урысыем и Президентэу Владимир Путиным Федеральнэ Зэлүклэм ипалатитлү афигъэхьэрэ Джэпсалъэ программэ ыкӀи къэралыгъо хабзэм илъэгъплэ пстэури ялофшлэнкӀэ зэрыгъозэхэрэ тхылъ шхьалэу щыт. Урысые политическэ партией «Единэ Россием» и Адыгэ чыплэ къутамэ иполитическэ Советрэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм шызэхэщэгъэ фракцией «Единэ Россиемрэ» зэдырлэгъэ зэхэсыгъом Урысыем и Президент и Джэпсалъэ къыщигъэуцугъэ пшэрылхэр ыгъэцкӀэжхэзэ анахь фракцие иным Парламентым лоф зэрэщилэщт шыклэр цаухэсыгъ. Агъэнэфэгъэ лофыгъохэм, гухэлэу зыдалыгъэхэм ыкӀи ежь игупшысэхэм къатегушылэ Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу, Урысые политическэ партией «Единэ Россием» и Адыгэ чыплэ къутамэ исекретарэу лӀцэ Мухьамэд.

— Адыгейим иединороссхэмкӀэ стратегическэ мэхьанэ зилэ а тхылъыр партием ичылплэ къутамэ хэлажьэзэ зэхэдгъэуцагъ ыкӀи тыухэсыгъ. Ащ иполложение шхьалэхэм ягугъу къэпшын хьумэ, къэлогъэн фае партийнэ гъэпсыным ыльэныкъокӀэ муниципалитетхэм ялыкӀо къулыкӀухэм фракцием хэт депутатхэр нахьыбэрэ алуӀкӀэхэзэ, лъэгъплэ пстэуми ядепутатхэмрэ фракцием хэтхэмрэ нахьыбэрэ зэгъусэхэу зэлүклэхэр зэхэцэхэзэ ашыштэу ары ащ зэригъэнафэрэр. А лофыгъохэм теурылогъэ нэшанэ ахэмылэу дгъэпсышт. Ащ фэдэ зэлүклэхэм нахьыбэу шлуагъэ къыгъэтыгъэным тэ мэхьанэ шхьалэ етэты. Хэбзэхьухьэхэу чыплэхэм лоф ащызышлэхэрэм лофшлэнкӀэ амалэу зэлуагъэклагъэр лэубытыплэ зыфягъэшыгъэнэу, адэрэхэм — зы командэм щыщхэу зэкӀэми зэдырлофым зэрэхэлажьэхэрэр зэхягъэ-шлэгъэнэу тэгъэнафэ ыкӀи ар къыддэхъуным тыцэгугъы. Фракцием хэтхэм лоф зэрэ-шлэшт шыклэр зэхэдгъэуцэу зэхъум анахь шхьалэу къы-дэтлытагъэр Президентым и Джэпсалъэ иполложение шхьалэ-хэмрэ хэбзэгъэуцугъэхэм клэщакӀо афэхьугъэным ифитыныгъэ зилэхэм игъоу альэгъугъэхэмрэ ары.

Партием ичылплэ къутамэ-рэ фракцием хэтхэмрэ агъэ-нэфэгъэ планыр республикэм щыпсэхэрэм ящылакӀэ нахьы-шу шыгъэным тегъэпсыхьа-гъэу сэлъытэ. Хэбзэгъэуцун лофшлэнымкӀэ фракцием хэт-хэм пстэуми алэ рагъэшы унэ, чыгу хэбзэ зэфыщыты-клэхэр нахьышлоу гъэпсыгъэн-хэр, цыфхэм унэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэр афагъэцакӀэхэ зыхьукӀэ мыухьумэгъэ купхэм, анахьэу клэцэцыкӀухэр зилэ унагъохэм, сэкъатныгъэ зилэ-хэм, пенсионерхэм социальнэ ухьумэныгъэу ялэм имеханиз-мэхэр гъэтэрэзыгъэнхэр, хэ-дзынхэм яхьылэгъэ хэбзэгъэ-уцугъэхэр нахь дэгъоу гъэпсы-гъэнхэр, сабий ыгыплэхэм

чыплэу ялэхэр зэримыкӀухэ-рэм епхыгъэ къыныгъохэр дэгъэ-зыжыгъэнхэр, нэмыкӀхэр.

Единороссхэм хэбзэгъэуцугъэхэм япроект 60 ахэплээн-хэу агъэнэфэгъ. Тызыхэт илъэ-сым иапэрэ мэзиц депутат-хэм Адыгэ Республикэм ихэб-зэгъэуцугъэ 21-рэ аштагъ, мы-лъэхьаным Парламентым къызэ-клэпыкӀошт изэхэсыгъохэм ахалхьанхэу хэбзэгъэуцугъэ 20-м япроектхэм лоф адашлэ. «Парламент едэлунхэм» атегъ-сыкӀыгъэу депутатхэр хэплэ-щтых Адыгэ Республикэм фи-зическэ культурэр ыкӀи спор-тыр зэрэщыгъэпсыгъэхэм, тапекӀэ гугъаплэу цылэхэм

яхьылэгъэ лофыгъом. Джащ фэ-дэу муниципалитетхэм янароднэ депутатхэм я Советхэм ятхь-аматэхэм апае семинар-зэлүклэхэр зэхэтцэнхэу дгъэ-нэфэгъэ, комисионхэм, лофшлэнкӀо купхэм ялофшлэн, семинархэм, шлэныгъэ-практическэ конфе-ренциехэм, министерствэхэм ыкӀи ведомствэхэм яколлеги-ехэм язэхэсыгъохэм депутатхэр ахэлэжьэщтых, хэдзыплэ кой-хэм лоф ашашлэшт, нэмыкӀ лофшлэнхэр агъэцкӀэщтых.

Къасло сшлоигъу Урысыем и Президент клэцэцыкӀы-зихэ-хьогъу спортым инфраструк-турэ хэхьоныгъэ егъэшыгъэным мэхьанэшхо зэрэритырэр. «Еди-нэ Россием» ипроектхэм яшлуа-гъэклэ тыхэгъэу ирегионхэм,

ахэм Адыгейри ащыщ, джырэ-лъэхьаным диштэрэ физкуль-турэ-псауныгъэ гъэпытэплэ ком-плексхэр, бассейнхэр лэрышлэ-тедзэ зилэ футбол ешлэплэхэр ащагъэпсыгъэх. Джы тинэплэ-гъу спортзалхэм афэдгъэзагъ. Фракциемрэ партием ичылплэ-къутамэ иполитсоветрэ къоджэ-еджаплэхэр гъэклэжыгъэнхэм ыкӀи спортзалхэр ащыгъэпсы-гъэнхэм альэныкъокӀэ фэны-къуагъэхэр ялэхэмэ зэрауплэ-кӀушт шыклэр аухэсыгъ.

Къалэу Шъачэ щыкӀогъэ Олимпиадэр къалэхэм лофхэр зэращыгъэпсыгъэнхэ фае ищысэтехыплэу зэрэдунаеу фэхьугъ. Адыгэ Республикэм зифэшшошэ икъэралыгъо **про-граммэу** «Доступная среда» зыфилоу 2014 — 2015-рэ илъэс-хэм ателытагъэр гъэцкӀэжы-гъэным мылкъу-бэ ищыкӀагъ. Ау хабзэм игъэцэ-клэко ыкӀи ихэ-бзэхьухьэу къу-лыкӀухэм, му-ниципалитет-хэм, общест-веннэ организа-циехэм аклуачлэ-етыгъэу лоф зэ-рээдашлэщтым клэухышлэхэр къыгъэлэжьгъон-хэм тыцэгугъы.

Общественнэ-уплэекӀун шы-клэм тегъэпсы-кӀыгъэу «Единэ Россиер» мээзэ-заулэ хьугъэу лъэплэзэ апшэ-рэ къэралыгъо еджаплэхэм яоб-щечитиэхэм ачӀэсхэм пкӀэу алахьэрэм итарифхэм ятельхьа-плэхэр тэрэзэу гъэпсыгъэхэмэ. Къэлуагъэмэ хьушт Адыгэ-Республикэм тэ тыхэмыхьэу мы лофыр гъэтэрэзыгъэ зэрэ-щыхьугъэр, мыщ тарифхэр шапхэхэм ашломкӀэу щыгъэ-псыгъагъэх.

Шэны зэрэхьугъэу, «Единэ-Россием» ифракцией Къэралы-гъо Советым — Хасэм шызэхэ-щагъэм ыкӀи партием ичылплэ-къутамэки мэхьанэ шхьалэ-зилэ лофыгъоу щыт хэдзакӀохэм-ренэу лоф адэшлэгъэныр. Илъэ-сым иапэрэ клэпэныкъо гъэсэ-ныгъэмкӀэ, шлэныгъэмкӀэ, къэ-

барлыгъэалэс амалхэмкӀэ ыкӀи-ныбжыкӀэхэм ялофыгъохэмкӀэ-икомитет хэтхэм Адыгэ Рес-публикэм гъэсэныгъэмрэ шлэ-ныгъэмрэклэ и Министерствэ-ягъусэу клэпэгъаджэхэм ыкӀи-ны-ты общественностым Вла-димир Путиным и Джэпсалъэ-къыщилэтыгъэ темэ шхьалэу-урысыбзэмрэ литературэмрэклэ-сочинениехэмрэ ушэтынхэмрэ-къыгъэгъэзжыгъэным ехьыллэ-гъэмкӀэ зэлүклэгъухэр адызэ-хащэщтых. Мыщ дэжыым къы-щылуагъэмэ хьушт а лофыгуа-клэм мыгъэ къычлӀупшыщтхэр-къызэрэхимыубытэщтхэр. Еди-нороссхэр партием и тхьаматэ-иобщественнэ егъэблэгъаплэ-хэдзакӀохэм ренэу ащылоклэх.

ЗэкӀэми тыхэгъэу тырэгъушхо. Аужырэ илъэс 15-м хэшшыкӀэу-ар ыпэкӀэ лыкӀотагъ, хэхьо-ныгъэшлэхэр ышыгъэх. Тызыхэт-ильэсым имэзаерэ гъэтхэпэмрэ-тихэгъэу щыпсэхэрэм зыкӀы-ныгъэшхо зэрахэлъым тицы-хэ зэрэтелыыр нахь инэу агъэпытагъ. Ахэм ащыщых-Олимпийскэ ыкӀи Паралимпий-скэ джэгунхэр. Ау зэкӀэмэ анахь хьугъэ-шлэгъэ шхьалэу-щыт зэкӀэри яхэгъэу рызыгъ-эгъушхогъэхэ хьугъэ-шлагъэу Къы-рым Урысыем къызэрэхэха-жыгъэм ехьыллагъэр.

Владимир Путиным игушылэ-хэр сыгу къэзгъэкӀыжхэ сшло-игъу. «Урысыер шхьафитыныгъэ-зилэ ыкӀи зифэмэ-бжымэ бэмэ-атырихэрэ хэгъэгоу щытын-фае. Тицыхэ зытелыжыгъэу хэ-хьоныгъэхэр зэрэтшыхэрэм-имызакъоу, лъэпк ыкӀи ду-ховнэ хэушхьафыкӀыныгъэу-тилэр къэдгъэнэжынынхэ ыкӀи-хэхьоныгъэхэр ядгъэшлынхэ, Урысыер Урысыеу къэдгъэнэ-жынын фае». Цыфхэм агукӀи-ягупшысэкӀи Къырым Урысы-ем щыщ лӀхэу сыдигъокӀи-альтытэщыгъ.

Мы лъэхьаным зэрэхэгъэ-гоу, Адыгейри зэрэхэтэу, еджа-плэхэм девизэу «тэ тызэгъус»-зыфилорэм тегъэпсыкӀыгъэ-урокхэр, лэнэ хьураехэр ащэ-кӀох. Единороссхэм клэпээджа-кӀохэмрэ студентхэмрэ къа-фалуатэ Къырым Урысыем щы-щ зэрэхьужыгъэм тарихь мэхьа-нэу илэр.

Хэбзэгъэуцугъэм клэу къыхэхьагъэхэр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу гъэтхэпэм и 31-м нэс Адыгэ Рес-публикэм изакон 21-рэ ыштагъ, ащ-щыцэу 17-р — хэбзэгъэуцугъэу-щылэм зэхьокӀыныгъэхэр фэшлыгъэн-хэм яхьыллагъэх.

Гушылэм пае, Адыгэ Республикэм и Законэу 2014-рэ илъэсым мэзаем и 18-м аштагъэу N 277-р зытетэу «2014 — 2015-рэ илъэсхэм Адыгэ Рес-публикэм икъэралыгъо мылкъу прива-тизацие зэрэшышт программэм ехьыллагъ» зыфилорэм 2014 — 2015-рэ илъэсхэм Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу приватизацие шыгъэнымкӀэ къэралыгъо-политикэу зэрэхьащтым илъэныкъо-шхьалэхэр къыгъэнэфэгъэх.

Адыгэ Республикэм и Законэу 2014-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 13-м аш-

тагъэу N 279-р зытетэу «Адыгэ Рес-публикэм щыпсэхэрэ цыф куп заулэ-мэ унапкӀэмрэ коммунальнэ фэло-фашлэхэмрэ апае компенсациехэр алэклэгъэхьэгъэнхэмкӀэ чыплэ-зыгъэлорышлэжынымыкӀэ къулыкӀухэм Адыгэ Республикэм икъэралыгъо пол-номочиехэм ащыщхэр зэрафагъазэрэм епхыгъэ зэфыщытыклэхэр Урысые-Федерацием бюджетымкӀэ и Кодекс, 2003-рэ илъэсым чэпыогъум и 6-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 131-р зытетэу «Чыплэ зыгъэлорышлэжыныр Урысые Федерацием зэрэщыцэхэчагъэм

ехьыллагъ» зыфилорэм, джащ фэдэу нэмыкӀ федеральнэ законхэмрэ Ады-гэ Республикэм изаконхэмрэ адиш-тэу гъээкӀогъэнхэр ары.

ТапекӀэ зэрэщытыгъэм фэдэу, Пар-ламентым анахьэу ыналэ зытыригъэ-тыгъэр Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэ-уцугъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм-диштэу гъэпсыжыгъэныр ары.

Гушылэм пае, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм Ады-гэ Республикэм изаконхэу хэдзынхэм-япхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм ыльэныкъокӀэ, къэралыгъо граждан, муниципальнэ-къулыкӀумкӀэ общественнэ зэфыщы-тыклэхэр зыгъээкӀохэрэм, джащ фэ-дэу социальнэ лъэныкъомкӀэ Адыгэ-Республикэм изакон заулэмэ зэхьокӀы-ныгъэхэр афишлыгъэх.

2014-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 20-м аштэгъэ Конституционнэ законэу N 281-р зытетымкӀэ Адыгэ Рес-пуб-

ликэм и Конституцие Адыгэ Рес-пуб-ликэм и Лышхьэ илофшлэн ирегла-мент епхыгъэ гъэтэрэзыжынынхэр-фашы-гъэх.

Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм Ады-гэ Республикэм и Законэу 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 8-м аштагъэу N 310-р зытетэу «ЫпкӀэ зыхэмылэ-гъэсэныгъэ джыри еджаплэм мыкӀохэрэм-ягъэгъотыгъэнымкӀэ, пэублэ, гурыт (икъу)-гъэсэныгъэ, гъэсэныгъэ шхьалэ-ягъэ-гъотыгъэнымкӀэ, джащ фэдэу къэра-лыгъо, муниципальнэ учреждениехэм-гъэсэныгъэ тедзэ ащягъэгъотыгъэнымкӀэ-цыфхэм фитыныгъэу ялэхэр къыдэлъы-тэгъэнхэм тегъэпсыхьагъэу къэралыгъом-мылкъоу къытлупшырэмкӀэ шапхэхэм-яхьыллагъ» зыфилорэм, Адыгэ Рес-пуб-ликэм и Законэу 2007-рэ илъэсым-жьоныгуаклэм и 3-м аштагъэу N 82-р зытетэу «Ахьцэ зэрыл, узылэпызыщэрэ-джэгукӀэхэр Адыгэ Республикэм щы-зэхэцэн зэрэфимытхэм ехьыллагъ» зы-филорэм кӀуачлэ ямылэжьэу ылытагъ.

Къэралыгъо Советым — Хасэм зэхищэгъэ лофтхьабзэхэр

Хэгъэгу зеошхом щыфэхыгъэ тидзэкӀолӀхэм яшӀэжъ фэгъэхьыгъэ саугъэт зэхэтэу псэупӀэу Дахъо дэтым щыкӀогъэ мэфӀкӀ зэхыхъу МыекӀопэ районым-рэ Адыгеимрэ шъхьафит зашы-жыгъэхэр илъэс 71-рэ зэрэ-хъугъэм ехъулӀэу зэхашагъэм хэлэжъагъэх бюджет-финанс ыкӀи хэбзӀлахъ политикэмкӀэ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомитет итхьаматэу Мырзэ Джанбэчрэ культурэмкӀэ, унэгъо лофхэмкӀэ ыкӀи общественнэ организациехэм адэлэжъэгъэ-нымкӀэ комитетым итхьаматэ игуадзэу Иван Бормотовырэ.

* * *

Урысые Федерацием и Феде-ральнойнэ ЗэлукӀэ Урысыем и Пре-зидент фишлырэ Джэпсалъэм иполжениехэр зэшлохыгъэн-хэмкӀэ субъектхэм хэбзӀэгъэуцу къулыкӀухэмрэ Урысые Феде-рацием и Федеральнойнэ ЗэлукӀэ и Къэралыгъо Думэрэ зэрэ-здӀэлэжъэштхэмкӀэ зэхэсыгъом АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр хэлэжъагъ.

* * *

Советскэ дзэхэр Афганистан кырашыжыынхэу зырагъэжъа-гъэр илъэс 25-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ мэфӀкӀ зэхыхъэхэу Теуцожь районым ит къуаджэхэу Джэджэжъаблэрэ Пчыхьалы-кыуаерэ яеджаплӀэхэм ащыкӀуа-гъэхэм бюджет-финанс ыкӀи хэбзӀлахъ политикэмкӀэ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомитет итхьаматэу Мырзэ Джанбэч ахэлэжъагъ. ДзэкӀолӀ-интернационалистхэу Джэдджэ-хъаблэ щыц Апсэламэ Мединрэ Пчыхьалыкыуае щыц ХьокӀо Руслъанрэ къафызӀэуахыгъэ мыжъобгъухэм адэжъ зэхыхъ-хэр ащызэхашагъэх.

* * *

Хэгъэгу кӀоцӀ лофхэмкӀэ АР-м и Министерствэ, АР-м и Апшъэ-рэ Хыкум, Урысыем и Следст-веннэ комитет АР-мкӀэ следст-веннэ гъэорышлӀаплӀэ 2013-рэ илъэсым лофӀэу ашлагъэм фэгъ-хыгъэ зэфӀэхьысыжъ игъэкӀо-тыгъэ зэхэсыгъохэу яколлегие-хэм ялагъэхэм АР-м и Къэра-лыгъо Совет — Хасэм и Тхъа-матэу Владимир Нарожнэр ахэ-лэжъагъ.

* * *

Федеральнойнэ ЗэлукӀэм фэ-клорэ зымычэзыу Джэпсалъэу Урысые Федерацием и Прези-дентэу Владимир Путиным Кремлым и Георгиевскэ зал Кырым ыкӀи Севастополь ялы-кӀохэм апашъхъэ кыщишыгъэм АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр хэлэжъагъ.

* * *

Урысыем и Кыблэ парла-мент Ассоциацием епхыгъэу хэбзӀэгъэуцу ныбжьыкӀэхэм я Советэу лажӀэрэм изэхэсыгъо Краснодар краим и ХэбзӀэгъэуцу зэлукӀэ зычӀэт унэм щыкӀуагъ. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыкӀи Кыблэ федеральнойнэ шольпырым хэхьэрэ регионхэм хэбзӀэгъэуцу ныбжьыкӀэхэр ащ хэлэжъагъэх.

Республикэм иархеологиие кӀэн фэгъэхьыгъ

ХэбзӀэгъэуцуным ыкӀи уплӀэкӀуным альэны-кӀокӀэ мы илъэсым пыкӀыгъэ уахътэм АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм зэшлуихынэу агъэнэфэгъагъэм елытыгъэу Парламент едӀэлунхэу «АР-м иархеологиие кӀэн хэхьэ-рэ объектхэр: языхт, къэгъэнэжыгъэн-хэмкӀэ гумӀкӀэу щыӀэхэмрэ шӀэгъэн фае-хэмрэ, шӀэныгъэм ыльэныкӀокӀэ гъэфедэгъэн-хэр» зыфилохэрэр зэхыщагъэх. Ахэм ахэ-лэжъагъэхэм аштагъ:

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

— археологиие кӀэнхэм якъэухъумэнрэ игъэфедэнрэ атегъэпсыхьыгъэ хэбзӀэгъэуцу-гъэхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ АР-м зэрэшагъэцакӀэхэрэм Парламентым гъунэ зэралпыфӀэр тапӀкӀи лыгъэкӀотэнэу; — къэралыгъо программэу «КъохъэплӀэ Кавказым имегалитическэ саугъэтхэр кы-зтэгъэнэжыгъэнхэр ыкӀи ахэм хыишъэу апылпыр зэгъэшӀэгъэныр» зыфилохэр гъэ-хъазырыгъэным ыкӀи шӀэгъэным хыишлӀа-гъэу УФ-м и Правительствэ зыфигъэзэнэу.

АР-м иминистрэхэм я Кабинет

— АР-м иархеологиие кӀэн кыизетегъэнэ-жыгъэнымкӀэ АР-м икультура кӀэн икъэухъ-мэнрэ игъэфедэнрэ афэгъэзэгъэ Гъэоры-шлӀаплӀэм АР-м хэгъэгу кӀоцӀ лофхэмкӀэ и Министрствэ, щынэгъончъэнымкӀэ Феде-ральнойнэ къулыкӀуым АР-мкӀэ и ГъэорышлӀаплӀэ къэбархэр ренэу аӀэклӀгъэхъанхэм атегъэ-псыхьыгъэ лофтхъэбзэ тедзэхэр зэрихъанхэу; — зекӀо гъогууанэу «Дэнэ гъогушху» зыфилохэр импроект игъэцӀкӀэн Адыгеир зэрэхэлэжъэштӀым илофыгъо хэплӀэнэу; — АР-м икультура кӀэн икъэухъумэнрэ игъэфедэнрэкӀэ ГъэорышлӀаплӀэм къэралыгъо программэу «Исп унэхэу Батыр гъэхъ-нэм итхэр кыизетегъэнэжыгъэнхэр ыкӀи гъэфедэгъэнхэр» зыфилохэр аштӀэнымкӀэ игъоу ыльэгъугъэм кыдыригъэштэнэу; — МыекӀопэ районымкӀэ псэупӀэу По-бедэм икыблӀкӀэ щыӀэ гипс кычӀлэхыплӀэм дэжъ исп унэхэу щытхэм якъэухъумэн епхы-гъэ лофтхъабзэхэр зэрихъанхэу; — археологхэм якъэгъэхъазырынкӀэ АР-м шӀэныгъэмкӀэ иучреждениехэм къэ-

ралыгъо лӀпылӀэгъу аритынэу;

— АР-м иархеологиие кӀэн икъэухъумэнрэ игъэфедэнрэ афэгъэзэгъэ специалистхэм-рэ шӀэныгъэлэжъхэмрэ ялофшӀэн кӀэгъэгушлӀ-гъэнхэм ехыплӀэгъэ лофыгъом хэплӀэнэу;

— проектэу щыӀэм диштэу АР-м и Лъэпкъ музей ышъхьагъ мансардэу тырашыхъащтым мылькӀу кыбыфыхэгъэкӀыгъэным ехыплӀэгъэ лофыгъор зэшлуихынэу.

АР-м ихэбзӀэгъэуцумкӀэ къулыкӀухэм

— АР-м иархеологиие кӀэн хэбзӀэнчъэу зылӀэкӀэзыгъэхъэхэрэм апэуцужыгъэнымкӀэ лофыр агъэпӀэшынэу;

— археологиие кӀэным икъэухъумэн, ар-хеологиие пкыгъохэр хэбзӀэнчъэу зыгъэзекӀо-хэрэм ягъогупӀэ пыбзыкӀыгъэным атегъэпсы-хьыгъэ лофтхъабзэу зэрэхъэхэрэмкӀэ цыфхэм ренэу макъэ арагъӀэлунэу.

ЧыплӀэ зыгъэорышлӀэжынымкӀэ къу-лыкӀухэм

— археологиие кӀэнэу муниципальнэ псэ-упӀэхэм ащыӀэхэр хэбзӀэнчъэу кызыфамы-гъэфедэнхэмкӀэ АР-м икультура кӀэн икъэ-ухъумэнрэ игъэфедэнрэкӀэ ГъэорышлӀаплӀэмрэ хэбзӀэгъэуцумкӀэ къулыкӀухэмрэ къэбархэр икӀоу аӀэклӀгъэхъанхэу.

Общественнэ организациехэм

— АР-м икультура, иархеологиие кӀэн икыизетегъэнэжыным илоф чанэу хэлэжъэн-хэу, ащ тапӀкӀэ кырыкӀоштым ыгъэгумэ-кӀынхэу.

Къэбар жъугъэм иамалхэм

— АР-м иархеологиие кӀэн къэухъумэ-гъэным ехыплӀэгъэ хэбзӀэгъэуцугъэр зэра-укъуагъэм, хьӀкӀэ-кыокӀагъэ зэрэдызэрэхъа-гъэм, зыгу къэкӀырэ пстэури чым емытӀэ-ным, археологиие пкыгъохэу хэбзӀэнчъэу кычӀлатыкӀыхэрэм амыгъэбылӀынхэм ыкӀи кызыфамыгъэфедэнхэм афэгъэхьыгъэ къэ-бархэр гъэзетеджэхэми, радиом едӀэлухэрэ-ми, телевизорым еплӀыхэрэми ренэу аӀэ-клӀгъэхъанхэу;

— археологиие кӀэныр кыизетегъэнэжы-гъэным ыкӀи хабзэм тетэу ар гъэфедэгъэ-ным атегъэпсыхьыгъэ материалхэу архео-лог-шӀэныгъэлэжъхэм, къэралыгъо къулыкӀу-хэм япащэхэмрэ яспециалистхэмрэ, обще-ственным ипӀыкӀохэм атыгъэхэр кы-хаутынхэу.

Тихэгъэгу пае зэуагъэхэр тщыгъупшэнхэ тыфитӀэп

Апэрэ дунэе заоу 1914 — 1918-рэ илъэс-хэм щылагъэр кызежъагъэр шышъхъэу мазэм и 1-м илъэси 100 хушц. Къэралыгъо 38-рэ ащ хэлэжъагъ. Цыфыр зыщыӀэм кыщыублагъэу анахъ зео инхэу, лыбэ зышагъэгъэхэу ыкӀи тарыхым чыплӀэшхо щызыубытыхэрэм ар ащыщ. Урысыем щы-псэухэрэри зэрэхэтэу, мы заом тикъэра-лыгъо щыщ нэбгырэ миллиони 4-м нахыбэ хэкӀодагъ, миллиони 2,3-рэ зыдэхъугъэхэр амышӀэу кӀодыгъэх.

Апэрэ дунэе заом тикъэралыгъо щыщӀэу хэлэжъагъэхэм яшӀэжъ гъэлӀэплӀэгъэн зэрэфаер Федеральнойнэ ЗэлукӀэм фишлыгъэ Джэпсалъэм Урысыем и Президентэу Вла-димир Путиным кыщыхыгъэщыгъ. Тинепэ-рэ мафэхэм тикъэралыгъо ипатриотическэ

кӀуачӀэхэр зэкъогъэуцогъэнхэмкӀэ, демо-кратическэ, цыфыгъэ ыкӀи зэфӀагъэ зыхӀӀэ общественнэу ӀэкӀыб шынагъом пэуцужыын зылӀэкӀыштыр гъэпсыгъэнымкӀэ тарихъ шӀэжъ мэхъанэу а заом илэр тищыкӀэгъэ шъыпкъ.

Ар кыдалытӀэзэ, законопроектэу «АР-м ихэбзӀэгъэуцугъэ ия 3-рэ статьяу «МэфӀкӀ ыкӀи шӀэжъ мафэхэм хыишлӀагъ» зыфилохэр зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм ехыплӀагъ» зыфилохэр республикэ Парламентым ия 35-рэ зэхэсыгъо щыхӀэпӀагъэх ыкӀи щаштагъ.

А хэбзӀэгъэуцугъэм кыпкырыкӀыхэзэ, Ӏоныгъом и 5-р — апэрэ дунэе заом илъэ-хъан Пшызэ икызэкъхэмрэ Адыгеим икы-шъхъэчӀэхэмрэ дзэ зэгъусэныгъэ зэрэ-зэдашыгъэмкӀэ шӀэжъ МафӀэу агъэнэфӀагъ.

* * *

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуа-дзэу Ӏащэ Мухъамэд 2013-рэ илъэсым прокуратурэм икыулы-кыухэм Ӏоф зэрашлагъэм ыкӀи хабзэмрэ ащ изехъанрэ шъо-лырым нахъ шыгъэпытэгъэн-хэмкӀэ тапӀкӀэ шӀэгъэн фае-хэм афэгъэхьыгъэ зэхэсыгъом хэлэжъагъ.

* * *

Гъэсэнныгъэм ыльэныкӀокӀэ проектӀыр щыӀэныгъэм щыпхы-рыщыгъэным фэгъэхьыгъэ ви-деоконференцием гъэсэнныгъэм-кӀэ, шӀэныгъэмкӀэ, къэбарлы-гъэӀэс амалхэмкӀэ ыкӀи ныб-жыкӀэ лофхэмкӀэ АР-м и Къэ-ралыгъо Совет — Хасэм ико-митет итхьаматэу, АР-м игъэ-сэнныгъэ гъэкӀэжыгъэнымкӀэ партийнэ проектӀым ишӀольыр зегъэкӀуакоу КӀэрэщэ Андзаур хэлэжъагъ.

* * *

ХэбзӀэгъэуцуным, хэбзӀэзехъа-ным ыкӀи чыплӀэ зыгъэоры-шӀэжыплӀэхэм ялофхэмкӀэ пар-ламент комитетым итхьаматэу Александр Лобода хыкум при-ставхэм яфедеральнойнэ къулыкӀу АР-мкӀэ и ГъэорышлӀаплӀэ икол-легие иигъэкӀотыгъэ зэхэсыгъо хэлэжъагъ. КыулыкӀуым 2013-рэ илъэсым лофӀэу ышлагъэм ыкӀи 2014-мкӀэ зэшлуихынэу агъэна-фэхэрэм ар афэгъэхьыгъагъ.

* * *

Станицэу Джаджэ итарихъ-краеведческэ музей апшъэ-рэ классхэм яеджакӀохэмрэ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм культурэмкӀэ, унэгъо лофхэмкӀэ ыкӀи общественнэ организациехэм адэлэжъэ-гъэнымкӀэ икомитет итхьама-тэу Евгений Саловымрэ зэ-лукӀэгъу щырылагъ. Хэгъэгу зео-шхом илъэхъан Адыгеир шъха-фит зашыжыгъэр илъэс 71-рэ зэрэхъугъэм ар фэгъэхьы-гъагъ.

* * *

Урысые бизнесым и Тхъэма-фӀэу илъэс къэс промышленник-хэмрэ предпринимательхэмрэ зэхашӀэрэ Москва щыкӀуагъ. Ащ хэлэжъагъ ӀофшӀэн зыты-хэрэм яшӀольыр объединениеу «Адыгэ Республикэм ипромыш-леникхэмрэ ипредприниматель-хэмрэ я Союз» зыфилохэрэм и Тхьаматэу, псэолӀэшынымкӀэ, транспортымкӀэ, зӀпхыныгъэхэм-кӀэ ыкӀи псэупӀэ-коммуналь-нэ хыизмэтымкӀэ комитетым итхьаматэу Игорь Ческидовыр. Экономикэ гумӀкыгъохэм ыкӀи ахэм язэхэфынкӀэ къэралыгъом-рэ лофыр зылӀэ кыиыхъагъэхэм-рэ яздӀэлэжъагъэ зыфӀэдэштӀым зыщытегушӀыӀэгъэхэ лофтхъэбзэ шъхъалэу ар хъугъэ.

* * *

ТильӀэпкъэгъухэу Сирием кы-кыжыгъэхэм ӀэпылӀэгъу ягъэ-гъотыгъэнымкӀэ ӀофшӀэнхэр зэ-хэщӀэгъэнхэм тегъэпсыхьыгъэ ко-миссиет изэхэсыгъо хэлэжъагъ бюджет-финанс ыкӀи хэбзӀлахъ политикэмкӀэ АР-м и Къэралы-гъо Совет — Хасэм икомитет итхьаматэу Мырзэ Джанбэч.

Хэбзэ къулыкӀуу зэфӀэшъаф-хэм ыкӀи общественнэ органи-зациехэм икыгъэ илъэсым зэ-шлуахын фаеу афагъэнэфӀагъ-гъэхэр зэрагъэцӀагъэхэр ащ кыщыхагъэщыгъ.

Мыхэм ыкӀи нэмыкӀ лофтхъа-бзэхэм АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр ахэлэжъагъэх.

НЫБЖЫКІЭ ПАРЛАМЕНТЫР

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм шызэхэщэгъэ НыбжыкІэ парламентым илэгъэ апэрэ зэхэсыгъом ащ итхьаматэу шыахадзыгъ Къэралыгъо Советым — Хасэм и депутатэу ХьакІэлІ Рустам. ТапэкІэ ялофшІэн зэрэзэхэщэгъэ, ащ епхыгъэ гухэлъхэу зыдылыгъхэм яхьылІэгъэ упчІэ заулэкІэ ащ зыфэдгъэзагъ.

— Рустам, сыда анахьэу шыуналэ зытежъугъэтыщтхэр, ІофшІэным ублапІэ фэшъушыщтхэр?

— Апэ къэлэгъэн фадэ, ыпэкІэ зэрэщытыгъэм фэдэу, НыбжыкІэ парламентым ияплІэнэрэ зэлугъэкІэгъоу зилофшІэн езыгъэжъагъэм Адыгеим иныбжыкІэхэу анахь чаныгъэ ин зыхэлъхэр зэрэхагъэхагъэхэр. Зегурылонгъэ тхэлъэу республикэм ищылакІэ илэныкыо пстэуи тахэлэжъэщт. КІэщакІо тызыфэхъурэ Іофыгъохэр Къэралыгъо Советым — Хасэм

идепутатхэр тІлэпылэгъоу шылэныгъэм шыпхырытщытхы. Хэбзэгъэуцэ ІофшІэным ишъэфхэм ащыдгъэгъозэщтхы, республикэм игъэцкІэкІо хабзэ икыулыкыу хэм зэпхыныгъэхэр адэтшытхы, экономикэм, социальнэ шылакІэм япхыгъэ Іофыгъохэр зэшІохыгъэнхэм чаныгъэ тхэлъэу тыхэлэжъэщт. НыбжыкІэ парламентым иящэнэрэ зэлугъэкІэгъу хэтыгъэхэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъитІумэ кІэщакІо афэхъугъагъэх. Зыр Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэу «Административнэ хэбзэуконыгъэхэм яхьыллагъ» зыфилорэм ныбжыкІэхэр пивэм, нэмыкІ шьонхэм апыщагъэ хьунхэм Іофыгъохэр зезыхьэхэрэм тазырэу атыралъхьэрэр къэлэтыгъэным ылэныкыокІэ зэхьокыныгъэхэр фэшІыгъэным ехьыллагъ. ЯтІонэрэр зыфэгъэхыгъэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъэу «Этил спиртыр къыдэгъэкІыгъэныр, ІугъэкІыгъэныр

«ЯгухэлъышІухэр пхырыдгъэкІыщтхы»

ыкІи алкоголь зыхэлъ продукциер зэрагъэфедэрэр къэралыгъом зэригъэлорышІэрэм фэгъэхыгъ» зыфилорэм а продукция лэпкыхэр зыщэщэрэ чыплэхэм зэрэщэхэрэ шыкІлэр тезыхырэ видеоаппаратхэр алугъэуцогъэнхэм ылэныкыокІэ зэхьокыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм ехьыллагъ. Къэралыгъо Советым — Хасэм «Единэ Россием» ифракциеу шызэхэщэгъэм хэт депутатхэм ащ къадырагъашти, хэбзэгъэуцугъэхэм япроектхэр Къэралыгъо Думэм фэгъэхыгъэх. А хэбзэгъэуцугъэхэр штэгъэнхэр зэрэклорэм, шылэныгъэм чыплэ зэрэщау-

бытырэм тылпыплэщт, тфэлъэкІырэр тшІэщт. Джащ фэдэу ныбжыкІэ Іофыгъохэр нахь дэгъоу тиреспубликэ шызэхэщэгъэнхэм, ныбжыкІэхэр спортым нахь пыщагъэ хьунхэм Іофыгъохэр зетхьащтхы. Тэлъэгъу тиреспубликэ иэкономикэ зызэриуужыжыырэр. Ащ ишІуагъэкІэ социальнэ Іофыгъохэм мылкъоу апэлуагъахьэрэми хэхьоным, ныбжыкІэ Іофыгъохэм язэшІохыны нахь дэгъоу зэхэщэгъэ хьуным тыщэгугъы.

— Къэралыгъо Советым — Хасэм уридепутат, хэбзэгъэуцэ ІофшІэнымкІэ ІофшІэкІэ амалэу уилэр уисэнэхьатэ-

гъу ныбжыкІэхэм сыдэушътэу адэбгощыщт?

— Къэралыгъо Советым — Хасэм илэ тицІэджэгъу комитетхэм зэкІэми Іоф адэтшІэщт, арышъ, ахэм ахэт депутатхэри ныбжыкІэхэм Іэпылэгъу къафэхъушътхы, сэри ищыклагъэхэр ясіотэжъызыэ сшІыщт.

НыбжыкІэ парламентым иапэрэ зэлугъэкІэгъу нэбгырэ 44-рэ, ятІонэрэм — нэбгырэ 40, ящэнэрэм — нэбгырэ 30 ахэтыгъ. Джырзблагъэ ІофшІэныр езыгъэжъэгъэ яплІэнэрэ зэлугъэкІэгъум нэбгырэ 30 хэт.

НыбжыкІэхэм яеплъыкІэхэр

Тигъзетеджэхэр непэ нэлусэ фэтэшІых Шэуджэн Руслъан. Ар Адыгэ Республикэм и НыбжыкІэ парламент ыцІэкІэ Федеральнэ ЗэлукІэм и Къэралыгъо Думэ шызэхэщэгъэ Общественнэ палатэм хэт, Адыгэ Республикэм и НыбжыкІэ парламент предпринимательствэмкІэ, экономикэ ыкІи чыгу политикэмкІэ икомитет итхьамат.

Илэсифтым ехьукІэ узэкІлэбжымэ, Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукІэ и Къэралыгъо Думэ Общественнэ ныбжыкІэ палатэ (НыбжыкІэ парламент) шызэхэщэгъагъ. КупкІэу илэмкІэ ар упчІэжъэгъу къулыкыоу щыт. НыбжыкІэ парламентым хэтых региональнэ НыбжыкІэ парламентхэм язэхэсыгъохэм ащахадзыгъэ ныбжыкІэ лыкІохэу аныбжыкІэ илэс 18-м къыщыублагъэу 35-м нэсыхэрэр.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм шызэхэщэгъэ НыбжыкІэ парламентым хэтэу Шэуджэн Руслъан республикэм иныбжыкІэ хэбзэгъэуцугъэхэм ацІэкІэ Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукІэ и Къэралыгъо Думэ шызэхэщэгъэ Общественнэ ныбжыкІэ палатэм хэтынэу хадзыгъагъ. НыбжыкІэ парламентым хэтыщтхэр дэгъоу хэлпыхъухэзэ къыхахыгъэх ыкІи федеральнэ лэагпІэм шылэ хэбзэгъэуцэ къулыкыу хэтынхэм ифитыныгъэ икыу ялэу щытхы.

Къыдалъытэх

Зэхэсыгъохэм Урысыем ирегионхэм къарыкІыгъэ хэбзэгъэуцэ ныбжыкІэхэр ІофшІэкІэ амалэу ялэмкІэ ащызэхьожьых, Къэралыгъо Думэм и депутатхэм алоклэх, зегурылонгъэ зыхэлъ зэдэгущыІэгъухэм атегъэпсыкІыгъэу яупчІабэмэ яджэуапхэр ахэм арагъотылэжъых.

Руслъан республикэм анахь чаныгъэ ин ыкІи кІэщэкІонгъэ дэгъу зыхэлъ ихэбзэихъухьа-кІохэм ащыщ. Ар Къэралыгъо Думэм шызэхэщэгъэ Общественнэ ныбжыкІэ палатэм изэхэсыгъохэм хэбзэихъухьанымкІэ кІэщэкІонгъэу зыдылыгъхэм яхьы-

ычІыплэ цыфым нэмыкІ шыкІэкІэ пщыныжъ тельхьэгъэнэу. Зэрэхэплъагъэхэм кІэухэу фэхъугъэм тегъэпсыкІыгъэу хэбзэгъэуцугъэм ипроект Урысые порталэу «Российская общественная инициатива» зыфилорэм рагъэхьэгъагъ.

Гъэтхэпэм и 20-м Къэралыгъо Думэм транспортымкІэ ыкІи ныбжыкІэ парламентариехэмкІэ и Комитет илэгъэ зэхэсыгъом ащыхэплъагъэх гъогухэм къатехъухьэрэ Іофыгъохэм. ГъогурыкІоным ишапхьэхэр ямыгъэуко-гъэнхэм иамалхэр къэзытыхэрэ Іофыгъохэр зехьэгъэнхэм ахэр

кІоныр шынагъончъэу гъэпсыгъэным ехьылІэгъэ нэмыкІ хэбзэгъэуцугъэм ипроект зэхэгуцон алъэкІыщт.

Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм ипроектэу «Урысые Федерацием иадминистративнэ хэбзэуконыгъэхэм яхьылІэгъэ Кодексым зэхьокыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм» (зыныбжъ имыкыгъэхэр пивэм ыкІи нэмыкІ шьонхэу спирт зыхэтхэм апыщагъэ шыгъэнхэм Іофыгъохэр зезыхьэхэрэм тазырэу атыралъхьэрэм хэгъэхьогъэным, ылэныкыокІэ, этил спиртыр зыхэт шьонхэр ІугъэкІыгъэнхэм шапхъэу пылхэр зыукьохэрэм тазырэу атыралъхьэрэр къэлэтыгъэным, зыныбжъ илэс пшыкІухым нэмысыгъэхэр ешъуагъэхэу общественнэ чыплэхэм зэрэщыІэхэрэм ыкІи нэмыкІхэм алэныкыокІэ тазырхэм ахэгъэхьогъэныр). Къэлугъэмэ хьушът а къэлэокІакІэм тегъэпсыкІыгъэ хэбзэгъэуцугъэм тазырхэм зэрэхимыгъэхьагъэр. Ащ джыри зэ къегъэлагъэ хэбзэгъэуцэ ныбжыкІэхэм ялофшІэн шІугъэу къытырэр.

Руслъан кІэщакІо зыфэхъу-гъэхэм хэбзэгъэуцэ ныбжыкІэхэм ыкІи Къэралыгъо Думэм хэт нахьыжъхэм осэшхо къафашыгъ. НэмыкІ гукъэкІхэм ыкІи хэбзэихъухьанымкІэ кІэщэкІонгъэхэм азыфагу ахэр пстэуи апэ рагъэштыр лэныкыохэу щытых ыкІи къэралыгъомрэ обществэмрэкІэ мэхьанэ гъэнэфагъэ ял.

— А хэбзэихъухьан кІэщэкІонгъэхэр тиобществэ хабзэм ылэныкыокІэ хэхьонгъэхэр егъэшІыгъэнхэм иухьазырыныгъэ ищыкІэгъэхэ шъыпкъэу сэ сыгукІэ къысщэхъу. Пстэуи апэу сэ ахэм социальнэ мэхьанэу

ялэм ыкІи тапэкІэ бгъэфедэнхэ зэрэплъэкІышътым уасэ фэсэшІы. Хэбзэгъэуцугъэр сыдыгъокІи гухэлъ шъхьалитІумэ ателытэгъэн фадэ — хэбзэ гъэлорышІэным зыпкъытыныгъэ хильхьан ыкІи цыфхэм яшІоигъонгъэхэм адишътэу щытын фадэ, — ело Шэуджэн Руслъан.

Редколлегием хэтхэр:

Владимир Нарожнэр — Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьамат, редколлегием ипашъ;

Ізэ Мухьамэд — Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэ игуадз, редколлегием ипашъ игуадз;

Брыцу Рэмзан — зекІонымкІэ, спортымкІэ, экологиемкІэ ыкІи чыопсым игъэфедэнкІэ комитетым итхьамат;

КІэрэщэ Андзаур — гъэсэныгъэмкІэ, шІэныгъэмкІэ, къэбарлыгъэ-гъэлэс амалхэмкІэ ыкІи ныбжыкІэ ІофыгъохэмкІэ комитетым итхьамат;

Евгений Саловыр — культурэмкІэ, унэгъо ІофыгъохэмкІэ ыкІи общественнэ организацие-хэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ комитетым итхьамат;

Пэнэшъу Къэплъан — бюджет-финанс ыкІи хэбзэлахь политикэмкІэ комитетым итхьаматэ игуадз;

Тамара Сидельнико-вар — Къэралыгъо Советым — Хасэм и Аппарат Іофхэр зехьэгъэнхэмкІэ и ГъэлорышІапІэ зэхэщэн ІофхэмкІэ иотдел иведушъ упчІэ-жъэгъу.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэм Руслъан ипроект ашІогъэшІэгъонгъэ ыкІи агъэнэфагъ специалист-хэмрэ экспертхэмрэ хагъэлажъэхэзэ ар куоу зэхэ-фынэу. Ащ ишІуагъэкІэ гъогурыкІоныр шынагъон-чъэу гъэпсыгъэным ехьылІэгъэ нэмыкІ хэбзэгъэуцугъэм ипроект зэхэгуцон алъэкІыщт.

лагъэу мызэу, мытІоу къащыгу-щылагъ. Исэнэхьатэгъухэр тегу-щылэнхэм фэшІ ащ хэбзэгъэуцугъэхэм япроекти хильхьагъ. Дэгъоу зытегушІыІэхэ уж ахэм ащыщэу зы проектыр Общественнэ палатэм хэтхэм игъоу алъэгъугъ. Ар федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм ипроектэу «Урысые Федерацием иадминистративнэ хэбзэуконыгъэхэм яхьыллагъ» зыфилорэм зэхьокыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхыгъэу водитель удостоверениер зылахыгъэхэм алъэлэсы. Ащ егъэнэфэ автотранспортым Іоф егъэшІэгъэныр зэрэпсэушътым икылажыкІэ закыоу щыт зыхъукІэ, зефэн фитыныгъэр Іыхыгъэным

афэгъэхьыгъагъэх. Ащ тегушІы-Іэхэ зэхьум Шэуджэн Руслъан ахильхьагъ водителым шэпхъэуконыгъэ пчъагъэу ышІыгъэм ыкІи ахэм къыныгъоу къатыгъэм занкІэу епхыгъэу страхованиер гъэпсыгъэным. НэмыкІэу къэплонхьумэ, цыфым гъогурыкІоным ишапхьэхэр нахьыбэрэ ыукыо зыхъукІэ, ОСАГО-мкІэ илэс къэс ытынэу агъэнэфэр страховой Іахьыр нахьыбэ шыгъэнэу а проектым егъэнэфэ.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэм Руслъан ипроект ашІогъэшІэгъонгъэ ыкІи агъэнэфагъ специалистхэмрэ экспертхэмрэ хагъэлажъэхэзэ ар куоу зэхэ-фынэу. Ащ ишІуагъэкІэ гъогуры-

КЪОДЖЭДЭСХЭМ ЯГУМЭКИ

Льэлүмрэ джэуапымрэ

Тхьамэфэ зауэлкэ узэклэбэжымэ редакцием письмэ кыфэклауаг. Ар Теуцожь районимкэ Къунчыкохьаблэ кыкыгы. Къуаджэм щыпсэхэрэм АР-м гэсэнэгьэмрэ шлэныгьэмрэкэ и Министрэ зыфагьазэ лофыгьоу ны-тыхэр зыхэфагьэхэр кьафызэхифынэу. Ащкэ редакцияер лэпылэгьу афэхьунэу тэ письмэр кьытлэклагьэхьаг. Министрэм еттыгьэ тхыгьэм иджэуап мы мафэхэм кьытфэкложыгь. Джы непэ къуаджэм кьыкыгьэ тхыгьэми, министрэм иджэуапи нэлуасэ шыуафэтэшы.

— Шхьэклафэ зыфэтшэу, министрэу Аминэт Шумафэ ыпхьур! Тэ, ны-тыхэр, кыныгьо гьэнэфагьэ непэ тыхэт, еджаплэм илофшлэклэ зэрэзблахьыштым тыщагьэгьозагь, я 10 — 11-рэ классхэр къоджэ еджаплэм щемыджэжынкхэу, нэмыкы чыплэ клохэзэ щеджэнхэу кьэбар кьытэлугь. Ионыгьом и 1-м кьыщегьэжыагьэу къуаджэм дэт гурыт еджаплэр илээси 9 еджаплэ мэхьужы. Гьэсэнэгьэмрэ шлэныгьэмрэкэ министрэм иунашьоклэ апшээрэ классхэр къоджэ еджаплэм щеджэжынкхэу амал ялэштэп. Ау нэмыкы еджаплэ тиклалэхэр ащэхэзэ зэрэщеджэштхэм тэ тигьэразэрэп. Тэ тишлэшлэклэ, ахэр гьогум щыпшыштытх, мафэ кьэс гьунэгьу къуаджэм зэрэщеджэштхэм, гьогум зэрэтетыштхэм япсауныгьэ зэрар кьыфихьышт. Тисабыйхэм япсауныгьэ, ящылэныгьэ тыфэгьумэкы, сыда плэмэ Къунчыкохьаблэрэ Джэджэжыаблэрэ зэзыпхырэ гьогур щынэгьончэу щытэп.

Къоджэ еджаплэр цыфхэр зэзыщэлэрэ гупчэу щыт. Тэ тишлэшлэклэ, еджаплэ щылэмэ, къуаджэри щылэшт, еджаплэ дэмытыжымы, къуаджэри щылэжыштытэп. Къэбарлгыгьэлэс амалхэм кьызэрэтырэмкэ, къуаджэхэм хэхьоныгьэ ягьэ-

шыгьэным, ахэм адэт еджаплэхэм зыкыгьэлэтыгьэным афэгьэхьыгьэ программэхэр щылэх. Ау тэ тикьуаджэ лофыр нэмыкыу щыщытым фэд.

Тиклалэхэр зыщеджэшт чыплэхэмкэ ны-тыхэм кьытэупчыжыгьэхэп. Ау гьэсэнэгьэм фэгьэхьыгьэ хэбзэгьэуцугьэм кьышело клэлэцлыкьлэхэр зыщеджэштхэмкэ ны-тыхэм фитыныгьэ гьэнэфагьэхэр ялэхэу ыкли ахэм яклалэхэр чыплэу зыщеджэштхэр кьыхахын алэжынкхэу. Тэ, я 9 — 11-рэ классхэм ащеджэхэрэм янэ-ятэхэм, лэшэу тыфай тиклалэхэм къоджэ еджаплэр кьаухын амал ялэнэу, нэмыкы къуаджэ, нэмыкы еджаплэ мыклохэу.

Тиеджаплэ илээси 9 нахьыбэрэ зэрэщемыджэштхэр лофыгьоу щыт. Етлани гухэклэр ублэплэ классхэмрэ гурыт классхэмрэ 2007-рэ илээсым кьыщегьэжыагьэу зэхэхэу зэрэщырагьаджэхэрэр ары. Ащ фэдэ егьэджаклэм сыдэуштэу шуагьэ кьыхьышта? Сыдэуштэу егьэджэныр дэгьоу зэхэпщэшта? Тиклэлэегьаджэхэм тыгу ябгьэрэп, ахэм афэлэжыкыштыр ашлэ, ау ащ тетэу зэмылэгьу клалэхэр зэдебгьэджэнхэр зэрэжыныр хэти ышлэн фае.

Тэ тишлэшлэклэ, зэоуж лэжхэнэу зэмылэгьу клэлэцлы-

кьлэхэр зэхэхэу зыщырагьаджэштыгьэм кьыфэтэгьэзэжы. Шьуегупшысэнэу тыфай я XXI-рэ ллэшлэгьоу щылэныгьэр ыпэклэ лэшэу зыщылэжыкьлотагьэм тэ тиклалэхэм яегьэджен изэхэжэн кьызэрэзэклалорэм.

Еджаплэр зэфэпшыжыным нахьы, ар кьызэтебгьэжэныш, шуагьэ кьытэу лоф ебгьэжэныр бэклэ нахь кьин. Пашэм шьулэ игугьу зашлыжырэр лэнатлэр егьэцэклэфэ дэгьоу ышлагьэр ары нахь, зэхикьутагьэмрэ зэфышлыжыгьэмрэ арэп. Непэ лэшэу тылэу я 10 — 11-рэ классхэм тиеджаплэ кьаухынэу амал кьытэптынэу. Тиклалэхэм тэрэзэу зыкы кьэралыгьо ушэтыным зыфагьэхьазырыным пае рэхьатныгьэ щылэн фае.

Тиеджаплэ зэлэшлэрэ цыфыбэ кьычлэжыгь. Ахэм ячлыгу шу алэжэуу мы еджаплэм плуныгьэ щагытыгь. Тиклалэхэм щысэ зытырахын икьун ащ кьычлэжыгь. Ахэм ащышых философии шлэныгьэхэмкэ докторхэу Кьэзэнэ Хьамзэт, Шьоджэ Асыет, филологии шлэныгьэхэмкэ докторэу Пэнэшэу Уцужыкьо, тарихь шлэныгьэхэмкэ докторэу Пэнэшэу Аскэр, психологии шлэныгьэхэмкэ докторэу Тхыгьо Мулиэт, медицинэ шлэныгьэхэмкэ докторэу Иуаныкьо Адам, тхаклохэу, усаклохэу Кьуекьо Налбий, Пэнэшэу Хьазрэт, Лэпцлэрышэ Исмахьил, журналистхэу Кьэзэнэ Юсыф, Цурмыт Шумаф ыкли нэмыкьлэр.

Къунчыкохьаблэ гурыт еджаплэм члэс клэлэеджаклохэм янэ-ятэхэмкэ тыкыпшыгугьэу зыкыпфэтэгьазэ тиклалэхэм мы еджаплэм щеджэнхэу амал кьыптынэу.

Къунчыкохьаблэ клэлэеджаклохэм янэ-ятэхэр.

ТКЪОШ РЕСПУБЛИКЭМ

Завод ашышт

Нэбгырэ 500 — 600 фэдизмэ лоф зышашлэшт цокьэшлэ фабрикэ кьалэу Черкесскэ кьышы-зэлуахышт. Фабрикэр «Обувь России» зыфилорэ холдинг иным хэхьашт, бзылфыгьэхэм апае цуакьэхэр кьышашыштытх.

Кьалэм имызакоу зэрэеспубликэу ипромышленнэ хьызмэт фабрикэм кьыгьэбаишт. Урысыем ибренд анахь зэлэшлэхэрэм ашышэу «Вестфалика» зыфилорэм итамыгьэ кьыдагьэклэу цуакьэхэм атетышт, ахэр Урысыем и Кьыблэ ыкли и Темыр-Кавказ шьолпырхэм ащашэштх.

Фабрикэм игьэпсын фэгьэхьыгьэ проектэр кьалэу Шьачэ илээс кьэс щызэхашэрэ инвестиционнэ форумым хагьэлэжэуагь ыкли Кьэрэщэе-Щэрджэс Республикэм и Лы-

шхьэу Темрезов Рэщыдэрэ кьэралыгьо компаниеу «Обувь России» зыфилорэм идиректорэу Антон Титовымрэ Премьер-министрэу Дмитрий Медведевыр ащ нэлуасэ щыфашыгьагь. Фабрикэм ишын пэлуагьэхьашт ахьшэр «Банк ФМК»-м кьыритышт, сомэ миллион 400-м ехьу республикэм ибюджет кьыхахышт. 2017-рэ илээсым фабрикэм цуакьэхэр кьыдыгьэкьыхэу ригьэжэшт, ахэм япчэагьэ зы илээсым штэгьу миллионым нагьэ-сышт.

«Вестфаликам» итучан 300 фэдизмэ Урысыем икьэлэ 80-мэ лоф ашашлэ. СССР-м илээхьан Черкесскэ цокьэшлэ завод дэтыгь, арыш, клэу ашырэм лоф щызышлэшт цыфхэми ащыклэштхэп.

(Тикорр.).

Хьаджэрэтбий тыфэраз

Цыфым шлоу ышлэрэр клодынэу щытэп. Джащ фэдэ еплыкыкэ сэ щылаклэм фыси. Нэтыхьуае къоджэ цыкьлэми хьышэу дэлыр бэдэд. Хэгьэу зэошхом илэхьан Хьахьурэтэ Темыр иунагьо икьыхи хэгьэгур кьаухьумэнэу клогагьэх Темыр, Долэтчэры, Сим алоу. Долэтчэрыерэ Симэрэ заом кьелыжыгьэх, Темыр хэклодагь.

Хьахьурэтэ Симэ медицинскэ училищым члаши, заом ащэгьагь. Керчэ щыклорэ зэошхом хафи, зэрэбатальонэу гьэрэу Германием рашыгьагь. Концентрационнэ лагерэу «Равенсбрюк» зыфилорэм дадзи, мэфэ 796-рэ дэсыгь. Адыгеим щышэу а зы пшэшэу закьор ары адыгьу лагерым дэсыгьэр.

Хьахьурэтэ Симэ концлагерым хьазабэу щилэжыгьэр,

машлом падзэныш агьэстынэу рашэлагьэу коммунистхэм кьы-зэрагьэнэжыгьэр документальнэ повестэу «Хьадэгьум текьуагьэхэр» зыфилорэм кьышылотагь. Зытхыгьэр корреспондентэу Ллэхьусэжэ Хьаджэрэтбий.

Повестым къуаджэм дэсыр зэкэ еджагь. «Гукьэжы» пчы-хьэзэхэхьэу Нэтыхьое тхылэ-еджаплэм щызэхашэгьагьэм авторыр кьырагьэблэгьэжыгь. Кьэгушылагьэхэм тикьоджэ бзылфыгьэм фэгьэхьыгьэ тхыгьэ кьызэрэдыгьэкьыгьэмкэ зэрэфэразэхэр ащ ралуагь.

Хьахьурэтэ Симэ фэгьэхьыгьэ повестыр зэрэщылэм тыгу кьелэты, тишлэжэ ащ ыгьэкло-сэштэп.

Псауныгьэ пытэ Хьаджэрэтбий илэнэу тыфэлэло.

ХЬУНЭ Разыет.

АР-м гэсэнэгьэмрэ шлэныгьэмрэкэ и Министерствэ шьуитхыгьэ

зыщигьэгьозагь, ащ иджэуап мыщ кьыклэлэжэ

— Мы мафэхэм муниципальнэ гьэпсыклэ зилэ «Теуцожь районим» иадминистрации Къунчыкохьаблэ гурыт еджаплэу N 5-м и статус изэблэхьун фэгьэхьыгьэ лофтхьабзэхэр зэрэхьэх. Гурыт еджаплэр гурыт имыкьу еджаплэ ашы-жынэу ары нахь, еджаплэр зэфашлыжынкхэу арэп зыуж титыр.

УФ-м и Президент иунашэу 2012-рэ илээсым ижьоныгьуаклэ и 7-м зыклэхагьэм кьызэрэдилытэрэмкэ, клэлэегьаджэхэм ялэжыапкэ чыплэм игурыт лэжыапкэ лыкыгьэхьэгьэн фае. Ащ пае бюджетим ия 3-рэ лахь организациехэм ястатус изэблэхьун ишуагьэкэ кьы-хэхьон фае. Ащ тетэу УФ-м и Президент иунашэу дгьэцэклэным пае муниципальнэ еджаплэхэм оптимизациер ашыклон фае.

УФ-м и Президент иунашэу кьыделытэ егьэ-джэплэ комплекс инхэм язэхэжэн. Ащ кьыкы-рэр анахь еджэплэ дэгьухэм нахь еджэплэ цы-кьлэхэу егьэджэн лофыр дэгьоу зэхэзышэн зы-мылэжыкыхэр ахэгьэхьажыгьэныр ары. УФ-м и Правительствэ 2001-рэ илээсым кьыдыгьэкьыгьэ унашэу N 196-м пшэрылэу кьыгьэуцугьэхэм япунктхэу 26-мрэ 27-мрэ кьызэрэдалытэрэмкэ, классхэм нэбгырэ 25-рэ ащеджэн фае. Ау Къунчыкохьаблэ гурыт еджаплэу N 5-м и клас-

схэм арысхэр нэбгыри 5 — 6,5-рэ зэрэхьурэр. Ар шапхэм нахь фэди 4-клэ нахь макл.

«Гьогу картэм» кьыхиубытэрэ лофтхьабзэхэм я План иятлонэрэ раздел кьызэрэдилытэрэмкэ, зы клэлэегьаджэм телытагьэу еджаплэм клэлэеджэкло 11 члэсын фае. Къунчыкохьаблэ еджаплэмкэ а пчэагьэр 4,5-рэ нылэп зэрэхьурэр. Ар фэди 2,5-клэ шапхэм нахь макл.

АР-м гэсэнэгьэмрэ шлэныгьэмрэкэ и Министерствэ шьуитхыгьэ кьыхьэцы ыкли ныбжэ зэфэшхьаф зилэ клэлэцлыкьлэхэр зэхэхэу зэрэрагьаджэхэрэ шьугу зэрэримыхьырэри зэхэтэшлэ. Ау оптимизацием хэхьэрэ лофтхьабзэхэм кьыда-лытэ еджэплэ инхэу егьэджэнымкэ непэрэ мафэм диштэрэ амалхэр зилэхэр зэхэжэжэнхэр.

А зэпстэу такьыпкырыкыкы зэпстэу тлэжыкыт Къунчыкохьаблэ гурыт еджаплэу N 5-м ия 10 — 11-рэ классхэм гьэсэнэгьэ дэгьу нэмыкы гурыт еджаплэм щагытынымкэ амалышлэхэр зэралэштхэр. Министерствэм игьоу елэйтэ еджаплэм и статус зэблэхьыгьэнымкэ, ар илээси 9 еджаплэ шлыжыгьэнымкэ лофтхьабзэу район администрацием зэрехьэхэрэ лыгьэклотэгьэнхэу.

Сакьыныгьэ кьызыхагьэфэнэу кьяджэх

Гьогурыкьоньр щынэгьончэнымкэ АР-м икьэралыгьо инспекции икьулыкьушлэхэм цыфхэр зэрэзеклохэрэ транспортэр хэлажэзэ гьогухэм кьатехьухьэрэ хьугьэ-шлагьэхэр нахь маклэ шлыгьэнхэм пае лофтхьабзэу «Автобус» зыфилорэр мэлылфэгьүм и 10-м Мыекьуапэ щызэхашагь.

Гьогурыкьоньр щынэгьончэнымкэ кьэралыгьо инспекцием икьулыкьушлэхэм аналэ зытырагьэтыгьэр автобусхэм яводительхэу гьогурыкьоньм ишапхьэхэр зыукьохэрэр арых, анахьэу цыфхэм якьещэжыкы, транспортым игьэзеклон зымыгьэтэрэзыхэрэр ары. Цыфхэр кьырагьэтлысханхэу е ра-

гьэжыжынкхэу автобус кьэуцуплэхэм тэрэзэу кьашэуцухэмэ, ешэуагьэу рулым клэрысхэмэ, цыфхэр зэрэцэнхэу фитыныгьэ кьызытырэ тхылхэр шапхьэхэм адештэхэмэ ауплэжыкыгьэх. Сыхьат зытлүм кьыклоцл административнэ пшэ-дэжыкы нэбгыри 7-мэ арагьэхьыгь.

АР-м гьогурыкьоньр щынэгьончэнымкэ икьэралыгьо инспекции икьулыкьушлэхэр цыфхэр зэрэзеклохэрэ транспортым иводительхэм гьогурыкьоньм ишапхьэхэр амыу-кьонхэу, сакьыныгьэ кьызыхагьэфэнэу кьяджэх.

Полицием икапитанэу Ю. МАНЖУРИНА.

ТЭХЪУТЭМЫКЪОЕ РАЙОНЫМ ИЮБИЛЕЙ ФЭГЪЭХЫГЪ

Псэуплэ пэпчъ ащылэшт

Тэхъутэмыкьео районурылээс 90-рэ зэрэхъурэм, Урысыем культурэмкля и Илээс афэгъэхыгъэ концертхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдыло-къэшъоклю ансамблэу «Ислъамыем» къетых.

Апэрэ пчыхъээхэхэр Щынджые щыкляуагъ. Къуаджэм культурэм и Унэ дэтэп, ащ фэшл гурыт еджаплэм зэхэхэр щызэхашагъ.

— Тэхъутэмыкьео районуем иадминистрация ипашэу Шхъэлэхъо Азмэт концертхэм язэхэщэн клэщакло фэхъугъ, — къытилуагъ «Ислъамыем» ихудожественнэ пашэу, Урысыем инароуднэ артистэу, композитор цларылоу Нэхэе Аслъан. — Зэкля районуем ипсэуплэхэм типчыхъээхэхэр ащыкложтых.

Тиансамблэхэр, театрэхэр бэрэ зыдэмы-

Сурэтым итыр:
«Ислъамыем»
иконцерт.

хъэхэрэ къуаджэхэр Тэхъутэмыкьео районуем итых. Культурэм пыщагъэхэр, лъэпкъ искусствэр зикласэхэр ягуапэу «Ислъамыем» иконцертхэм яплъых.

ФУТБОЛ. ЯТІОНЭРЭ КУПЫР

Темыклуагъэми, тыфэраз

«Зэкъошныгъ» Мыекъяупэ — «Олимпия» Волгоград — 1:1.

Мэлылфэггум и 15-м Мыекъяупэ щызэлуклягъэх.

Зезыщагъэхэр: В. Мирошниченко, Я. Клепцов, П. Егоров — зэкляри Ростов-на-Дону.

«Зэкъошныгъ»: Кондратьев, Наталич, Абаев (Манченко+90), Мыекъя Абрек, Къонэ, Мыекъя Мурат (Гаев, 46), Датхъужь (Батырбий, 73), Щыко, Эйдельнант (Къушхъэ, 78), Къумыкъя, Суршков (Борэкъя, 86).

Къэлапчъэм Іагуаор дэзидзагъэхэр: Эйдельнант (пенальтиклэ) — «Зэкъошныгъ», Борисов «Олимпия».

«Зэкъошныгъэм» илээс зэфэ-шхъафхэм хэтыгъэу, аужырэ уахътэм футболист нибжьыклэхэм ятренирэу Іоф зышлэщтыгъэ Даур Артур автомобиль гъогум тхъамыклагъоу къытехъухъагъэм хэклодагъ. Ідунай зыхъожьыгъэ цыфышлум, нибджэгъу дэгъум зы такыкхэ стадионым щыфэшъыгъуагъэх.

Тифутболистэу Къонэ Амир ыпэкля илыгъэу къэлапчъэм благъэу еклузэ, хъаклэхэм яухъумакло шапхъэхэр ыукъуагъэх. Пенальтир Кирилл Эйдельнант дэгъоу ыгъэцклагъ. «Олимпием» икълэлпчъэлутэу Валерий Поляковыр ыгъэллэхъуи, иджабгъу лъэныкыо

зыригъэдзыхъ, Іагуаор сэмэгубгъумкля быби, хъагъэм ифагъ — 1:0. Ащ ыуж «Зэкъошныгъэм» щешлэхэрэ Датхъужь Адам, Михаил Суршковым, нэмыклэхэм пчъагъэм хагъэхъонэу амалхэр ялагъэх.

«Олимпием» теклоныгъэм фэбанэщтыгъ. Эльдар Мамедовыр тикълэлпчъэлутэу Кирилл Кондратьевым изакъоу къеклюи, лъэшэу тикълэлпчъэ къыдэуагъ. К. Кондратьевым лъхъанчэу быбырэ Іагуаом зылъидзи, кляуплэ ритыгъэп. Тикълэлпчъэлут а мафэм цыхъэшлэгъоу ешлагъ. Тихъумаклохэр зэрэзегурымылуагъэхэр ыгъэфеди, В. Бори-

совым тикълэлпчъэ Іагуаор къыдидзагъ.

Зэлуклягъур аухынымкля такыкхэ 15 къэнагъэу тифутболистхэу Р. Щыкомрэ А. Къумыкъяурэ дысэу зэрешлагъэхэм, судьям зэрэпэуцугъэхэм афэшл ешлэплэм къырагъэклыгъэх. Хъаклэхэм ар агъэфедэ ашлоигъоу тухъумаклохэр агъэгумэклыгъэхэми, пчъагъэр зэфэдэу зэлуклягъур аухыгъ.

Пресс-зэлуклэр

«Олимпием» итренир шхъалэу Артем Куликовым къызэрилуагъэмкля, зэнэкъокъум яцэнэрэ чыплэр къыщыдихыным коман-дэр фэбанэ. Ешлэгъур «Зэкъошныгъэм» шлуахыи ямурадэу Мыекъяупэ къэклогъагъэх. К. Кондратьевыр, нэмыкы тифутболистхэр дэгъоу ешлагъэхэу А. Куликовым ылытагъ.

«Зэкъошныгъэм» итренир шхъалэу Шыумафэ Рэмэзан Москва щеджэзэ Іоф ешлэ. Ищыклягъэ тхылыхэр зэрэмыхъазырхэм къыхэкляу зэлуклягъум хэлэжъэрэ тифутболистмэ пэщэныгъэ адызерихъагъэп, зыгъэпсэфыплэ тетлысхъаплэм тесыгъэп. Арэу щытми, Р. Шыумафэр ешлэгъум лыплъагъ. Ащ къызэрилуагъэмкля, «Зэкъошныгъэм» хэпшыкляу иухъазырыныгъэ хегъахъо, тифутболистхэм афэраз.

Клэуххэр

Купэу «Къыблэм» зэрэщешлагъэхэр зэтэгъапшэх.

«Витязь» — «Краснодар-2» — 1:0, «Энергия» — МИТОС — 1:1, СКВО — «Биолог» — 2:1, «Торпедо» — «Таганрог» — 1:0, «Астрахань» — «Терек-2» — 2:0, «Газпром» — «Дагдизель» — 1:1, «Мэщыкъя» — «Черноморец» — 0:2, «Алания-Д» — «Волгарь» — 0:1.

Чыплэхэр

Командэхэм 2013 — 2014-рэ илээс ешлэгъум падзэжыгъ, зэкълэмкля ялагъэр зэлуклягъу 25-рэ зырыз.

1. «Волгарь» — 65
2. «Черноморец» — 60
3. «Олимпия» — 47
4. МИТОС — 43
5. «Дагдизель» — 43
6. СКВО — 43
7. «Витязь» — 43
8. «Торпедо» — 39
9. «Астрахань» — 36
10. «Газпром» — 33
11. «Таганрог» — 29
12. «Биолог» — 26
13. «Зэкъошныгъ» — 23
14. «Алания-Д» — 23
15. «Терек-2» — 23
16. «Краснодар-2» — 21
17. «Мэщыкъя» — 17
18. «Энергия» — 16.

«Зэкъошныгъэр» мэлылфэггум и 20-м Волжскэ щылуکلэшт чыплэ командэу «Энергием».

10. «Рубин» — 28
11. «Терек» — 26
12. «Кр. Советов» — 25
13. «Урал» — 24
14. «Томь» — 21
15. «Волга» — 18
16. «Анжи» — 16.

Зичэзыу
ешлэгъухэр

18.04

«Амкар» — «Урал», 17:00

19.04

«Томь» — «Кр. Советов», 13:00

«Локомотив» — «Терек», 15:30

«Анжи» — «Зенит», 18:00

20.04

«Рубин» — «Спартак», 13:30
«Динамо» — «Краснодар», 16:00
«Кубань» — ЦСКА, 18:30

21.04

«Волга» — «Ростов», 19:00

«Зенит», «Локомотив», ЦСКА, «Динамо» медальхэм яшъыпкъэу афэбанэх, апэ ишъыщтыр язэрэ-гъашлэрэп. Зичэзыу ешлэгъухэр гъэшлэгъон хъуштых. «Анжи» Премьер-лигэм къыхэнэжыи шлоигъу, «Зенит» чемпион хъуным пыл. Пшъэрылхэр зэфэшхъафых, ау теклоныгъэр зыхъыщтыр къэпшлэныр къин — яамалхэр зэфэдэхэп. Москва икомандэхэм Краснодар ифутболистхэр дэгъоу адешлэнхэу тэгугъэ.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Яамалхэр зэфэдэхэп

Урысые Федерацием футболисткля и Премьер-лигэ щешлэрэ командэхэм яа 25-рэ зэлуклягъухэр зэраухыгъэхэм гъэшлэгъонэу ахэтлъагъорэр маклэп.

Зэтэгъапшэх

«Волга» — «Динамо» — 0:5,
«Локомотив» — «Анжи» — 0:0, «Рубин» — Кубань» — 0:2, «Зенит» — «Краснодар» — 4:1, ЦСКА — «Урал» — 1:0, «Томь» — «Амкар» — 0:0, «Терек» — «Ростов» — 3:0, «Спартак» — «Крылья Советов» — 1:0.

Хэт тыдэ щыла?

1. «Зенит» — 53
2. «Локомотив» — 52
3. ЦСКА — 49
4. «Динамо» — 46
5. «Спартак» — 44
6. «Краснодар» — 40
7. «Амкар» — 36
8. «Ростов» — 35
9. «Кубань» — 32

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр
ыкля къыдэзы-
гъэклырэр:

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
Іофхэмкля, Іэкляб
къэралхэм ащы-
псэурэ тилгъэп-
къэгъухэм адыряІэ
зэпхыныгъэхэмкля
ыкля къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкля и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зидэщылэр:

385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкляжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын Іофхэмкля,
телерадиокъэтын-
хэмкля ыкля зэлъы-
Іэсыкля амалхэмкля
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлары-
шлэп, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр

4000

Индексхэр

52161

52162

Зак. 1064

Хэутыным
узщыклягъэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщыклягъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор

шхъалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор

шхъалэм

иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкъо

Сайд

Пшъэдэкляжъ

зыхырэ

секретарыр

Нэпшлэкъуи

Заур